A°. 1863. DONDERDAG 4 Junij. N°. 132.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is per drie maanden *f* 6 voor Rotterdam, en *f* 7 franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

BUREAU: Hoogstraat, Wijk 10, N.° 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels............... *f* 1.—
Iedere regel meer.................................... - 0.20
Andere Advertentien per regel.................................... - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

DE ROTTERDAMSCHE BANK.

Het goed gevolg, waarmede de pogingen van de oprigters der Rotterdamsche Bank zijn bekroond geworden, is te dezer stede met onverdeeld genoegen vernomen. Aan eene crediet-instelling van den aard en den omvang der geprojecteerde bestond sedert lang eene behoefte, die algemeen werd gevoeld en erkend. Hoe veelomvattend de werkkring en onmisbaar de tusschenkomst zijn mogen van die takken van handelsbedrijf, wier doel is het crediet onder het bereik van het algemeen te brengen, kan echter aan de vraag daarnaar eerst dan in alle opzigten worden voldaan, wanneer eene krachtige associatie van kapitalen, in verschillende rigtingen werkzaam doch alle op hetzelfde einde uitloopende, daarin helpt tegemoet komen. Het bestaan van banken heeft altijd dit eigenaardig verschijnsel opgeleverd, dat zij, schoon schijnbaar onder zeer gunstige omstandigheden de taak van particuliere bankiers, kassiers enz. vervullende, echter de werkzaamheden van deze noch overtollig, noch van ondergeschikt belang maken. Het is waar, zoowel in het beleenen op koopwaren en effecten en het disconteren van handelspapier, als in andere opzigten, hebben de bijzondere crediet-inrigtingen in de banken magtige concurrenten. Men houde echter wel in het oog, dat in eene maatschappij die zich in een staat van vooruitgang bevindt, de vermenigvuldiging van crediet-instellingen tevens eene vermeerderde vraag naar crediet pleegt te doen ontstaan, en dat, daar het crediet waarover eene bank beschikken kan, zijne grenzen heeft, de werkkring van bankiers, kassiers enz. nog zeer uitgebreid kan wezen en dikwijls binnen hare vroegere grenzen zich blijft uitstrekken. Er komt nog bij, dat in hare concurrentie met de banken, de particuliere inrigtingen voordeelen aan hare zijde hebben, die uit den aard der zaak voortvloeijen en niet weg te nemen zijn. In zijn artikel over de Nederlandsche Bank, voorkomende in een der laatste nommers van „de Gids," toont Mr. S. Vissering dit in enkele trekken aan. „Een eerste punt (van verschil) is, zegt hij, „dat de bestuurders eener bank, in het gevoel hunner „verantwoordelijkheid jegens de aandeelhouders, door„gaans met grootere voorzigtigheid te werk gaan en „zelfs niet ongaarne zich laten binden door voor„schriften, die al te stoute waagstukken beletten. „Zij zijn minder ruim in de keuze der goederen of „papieren, waarop zij voorschot verleenen. Bij het „handelspapier eischen zij meer waarborgen en stellen „zich daaromtrent regelen, waarvan zij ter wille van „niemand ter wereld — hij heete Rothschild, Baring „of Hope — afwijken. Over 't algemeen is hun de „weg van het handelen naar omstandigheden, langs „welken een kundig en ondernemend koopman dik„wijls zeer goede en soliede zaken doet, afgesneden. „Om dezelfde reden zijn zij ook strenger in het „naleven der formaliteiten, die tot verzekering van „regt bij elke handeling in acht genomen moeten „worden, en deze mindere gemakkelijkheid stoot het „publiek wel eenigzins af. Eindelijk is het ook „meestal regel, dat de rentestandaard van de bank „iets hooger is dan de gewone koers van het geld „ter beurze."

Het gevaar, dat bij magtige naamlooze vennootschappen bijzondere inrigtingen loopen van ten onder te gaan, niet bestaande, kan men van de Rotterdamsche Bank niet anders verwachten, dan dat zij ten meesten heil des handels werkzaam wezen zal. Niemand zal het noodig achten dat wij, om dit te staven, de verschillende werkzaamheden der bank, die voor het meerendeel met die van andere banken overeenstemmen, in bijzonderheden uitpluizen. Het zou een wijzen mogen heeten naar den bekenden weg. Wij zullen ons bepalen tot het bespreken van een enkel punt, doch dit punt is zóó belangrijk en zóó veel belovend voor de toekomst van onzen Overzeeschen handel, dat het op zich zelf reeds voldoende is, om der Rotterdamsche bank op iedere warme belangstelling aanspraak te bezorgen.

Wat wij meenen is de krachtige invloed, dien het in de kennelijke bedoeling van de oprigters der Rotterdamsche Bank ligt, op de handelsbetrekkingen van Nederland met Oost-Indië, en van Oost-Indië met Nederland uit te oefenen. Wat die betrekkingen niet doet zijn hetgeen zij wezen konden, wat oorzaak is dat men daar met zulke betrekkelijk kleine schreden op het terrein van handel en nijverheid vooruitkomt, is het gebrek dat daar heerscht aan kapitaal. De Javasche bank, wier kapitaal van hare oprigting tot 1860 slechts twee millioen bedroeg, en eerst sedert dat jaar tot vier millioen is uitgebreid, levert voorzeker in den regel aan hare actiehouders ruime dividenden op, doch biedt door het opdrijven der renten en andere redenen slechts een onvoldoend hulpmiddel aan. In die schaarschte nu van kapitaal stelt de Rotterdamsche Bank zich voor te gemoet te komen, en tot dat einde zal onmiddellijk door haar een succursaal of een agentschap te Batavia gevestigd worden, ten einde van daar hare operatien tot Engelsch Indië, China enz. uit te strekken. Hoevele sluimerende krachten zullen langs dien weg kunnen worden wakker gemaakt en ten algemeenen baat gedijen! Moge het behartigingswaardig voorbeeld, door de Nieuwe Bank gegeven, navolging vinden bij Nederlands groote en kleine kapitalisten, die honderde millioenen plaatsende in schuldbrieven van Staten met wankelend crediet en kwijnende hulpbronnen, door het vruchtbaar maken van hun geld in Oost-Indië, niet alleen het productief vermogen der koloniën zouden helpen verhoogen, maar tevens vrij wat grootere profijten van hun geld maken zouden.

Die grootere profijten zijn op welsprekende wijze door cijfers aan te toonen. Zoo is het gewoon disconto op Java 9 %; zoo geeft de meest secure geldbelegging daar eene rente, nimmer beneden de 6 %; zoo hebben de dividenden der te Batavia en elders gevestigde assurantie-maatschappijen 30 %, ja wel eens meer bedragen. Het is waar, dat naar de wet van vraag en aanbod, een meerder toevloeijen van kapitaal naar Java op den rentestandaard van het geld aldaar niet zonder invloed zal blijven, doch men zou dwalen, wanneer men meende, dat die renteverminderig in gelijke verhouding zou staan tot de grootere hoeveelheid disponibel kapitaal. De behoefte aan kapitaal is zoo groot, en het vooruitzigt op eene betere voldoening daaraan zoo bij uitstek geschikt om de vraag daarnaar te vermeerderen, dat, bij den toenemenden ondernemingsgeest op Java, kapitalen daar nog zeer lang tegen hoogen interest zullen gezocht worden. De Rotterdamsche Bank zal dus in hare operatiën in Nederlandsch Indië, wanneer zij eene wijze voorzigtigheid in acht neemt, zeer goede zaken doen en het belang van het algemeen met dat harer aandeelhouders op uitnemende wijze weten te vereenigen.

Crediet is wel eens de ziel der maatschappij genoemd. Waar anders stilstand en doffe lusteloosheid zouden heerschen, roept het een frisch en veerkrachtig leven te voorschijn. Hoe verder het zich uitstrekt, hoe meer beletselen wegvallen, die de vermeerdering van stoffelijken welvaart hinderen. De crediet-instellingen, die in ons Vaderland op eenigzins groote schaal zijn verrezen, hebben, voor zooverre het nog kort bestaan der meeste toelaat daarover te oordeelen, aan de van haar gekoesterde verwachtingen weten te beantwoorden. Wij vertrouwen dat de Rotterdamsche Bank zeer spoedig aan de spits dier instellingen zal staan, en dat zij in immer toenemende mate tot eer zal verstrekken van de stad harer vestiging, zoowel als van den geheelen Nederlandschen handel.

ROTTERDAM 3 Junij.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden voortgezet hare beraadslagingen over Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor 1863 betrekkelijk het Dep. van Kolonien. De discussien hebben geloopen over twee punten, als: 1°, over § 12 van de gewisselde stukken, handelende over het consignatie-stelsel. De heeren Hoffman, Mijer en Schimmelpenninck hebben zich als voorstanders van het consignatie-stelsel doen kennen en de uitbreiding van den verkoop van producten op Java bestreden. De heeren Blussé en Blom hebben het consignatie-stelsel niet afgekeurd, maar de bezwaren wederlegd die tegen den verkoop van producten in Indië waren ingebragt. De Min. van Kol. heeft als zijn gevoelen over dit belangrijk onderwerp kenbaar gemaakt, dat hij niet bevreesd was dat de producten die op Java verkocht werden niet hier ter markt zouden komen; hij vindt dus geen bezwaar om met behoedzaamheid met dien verkoop voort te gaan. Men heeft zelfs uit Indië aanvraag gedaan, om het daartoe bepaalde bedrag te vermeerderen, maar hij is daarin niet getreden. Bij dien verkoop moet men op tijden en omstandigheden letten. 2.° Is beraadslaagd over § 13, 14 en 15 nopens de Ind. begrooting. Verschillende sprekers hebben daarbij de aandacht des Min. gevestigd op onderscheidene punten, tot het krijgswezen in verband staande. Uit de antwoorden des Ministers is gebleken: 1°, dat het wetsontwerp nopens het beheer en de verantwoording der koloniale geldmiddelen in gereedheid is, en eerlang aan de Kamer zal worden aangeboden; 2°, dat er overwegingen aanhangig zijn betrekkelijk de organisatie van het krijgswezen, en 3°, dat hij al het mogelijke zal aanwenden tot verbetering van het defensiewezen in Indië, alsmede tot verbetering van den toestand van den krijgsman aldaar, vooral wat de voeding betreft. — Morgen zullen de beraadslagingen worden voortgezet.

Volgens eene particuliere correspondentie uit Berlijn heerscht daar eene schijnbaar verwonderingswaardige kalmte over het constitutioneel conflict. De sluiting der Zitting, ofschoon een feit van hooge beteekenis zijnde, heeft betrekkelijk slechts geringe opschudding te weeg gebragt, omdat men zich gedurende de jongste veertien dagen op een dergelijk besluit had voorbereid. De liberale pers is niet verwonderd en nog minder ontmoedigd. Zoo wel bij het publiek als bij de organen der openbare meening vindt men die oogenschijnlijke gelatenheid, maar welke niettemin duidelijk aantoont dat men den storm zal trotseren die in aantogt is. Vóór alles verwacht men het programma van het ministerie von Bismarck, dat de feodale organen hebben aangekondigd. In welken zin dit stuk zal luiden, kan eenigermate worden opgemaakt uit het jongste besluit van Wilhelm I. Op grond van art. 63 der Constitutie worden de plaatselijke besturen bevoegd verklaard om de uitgave van de organen, die zich met willekeurige inconstitutionneele handelwijzen der Regering niet kunnen vereenigen, na twee waarschuwingen tijdelijk of voor altijd op te heffen, terwijl de toelating van de buitenlandsche bladen op dezelfde gronden kan worden verboden. De bazis van het programma zal dus waarschijnlijk zijn: „Vrijheid als in Frankrijk." Voorwaar een schoone toekomst voor Pruissen!

L'Europe, het blad van den heer Ganesco, die zich altijd beijvert om in de geheimen der diplomatie door te dringen, deelt ook heden weder den officieelen tekst mede der Deensche depêche, den 16 mei naar de Kabinetten van Weenen en Berlijn gezonden, en waarvan mededeeling is gedaan aan de overige Europesche Kabinetten. Denemarken beweert dat het patent van den 31 maart geen voorwendsel voor den Duitschen Bond is om het regt van revendicatie uit te oefenen. De Koning zegt, dat geene enkele daad bewijst dat hij zijne verpligtingen niet wenscht na te leven; dat de bedreigingen van den Bond hem tot handelen gedwongen hebben, en dat het bovengenoemd patent moet worden gehandhaafd.

Hetzelfde orgaan deelt daarna mede, dat de Bond op het intrekken van dit besluit blijft aandringen, en wanneer men aan dien aandrang binnen eene maand geen gehoor geeft, dat men dan onherroepelijk van zijne regten zal gebruik maken.

Wij gelooven, zoo zegt Le Temps, dat het niet mogelijk is om de belangrijkheid van de Parijsche verkiezingen te overdrijven. Zij zullen zoowel in Frankrijk als door geheel Europa weerklinken. Een zoodanig succes is nimmer beleefd, sedert Parijs vertegenwoordigers kiest, en niemand had zulk eene uitkomst durven verwachten. Niet het minst belangrijk is de verpletterende meerderheid, waarmede de kandidaten der oppositie zijn gekozen.

Men heeft menigmaal en op allerlei wijzen gezegd, dat de verkiezing in 1848 beteekende „Orde". Indien wij ons niet bedriegen, dan zijn de Parijsche stemmen in 1863 uitgebragt te vertolken door „Vrijheid." Over den uitslag bedroeven zich alleen zij, die orde en vrijheid onvereenigbaar achten.

De houding van den Engelschen Minister van buitenlandsche zaken, graaf Russell, in de quaestie met Brazilië vindt algemeene afkeuring. Sommige bladen gaan zelfs zoo ver dat zij dezen Minister den onhandigste noemen, die ooit aan het hoofd van dit departement stond en meenen dat hij er eindelijk in zal slagen om Engeland in een verschrikkelijken oorlog te wikkelen.

Sedert den eersten dag dat het reactionair Kabinet Miraflores in Spanje optrad, was het waarschijnlijk dat dit Ministerie niets zakelijks zou doen en zich alleen zou bepalen om, zoo goed en zoo kwaad het zulks kon, de openbare zaken te administreren, indien het zijn bestaan wenschte te verlengen. Zoo als men zich zal herinneren, zijn de zittingen der Cortes gestaakt, en binnen weinige dagen zal het officieele blad het decreet der ontbinding vermelden, benevens dat der bijeenroeping van de nieuwe Kamers.

Via Londen zijn er weder berigten uit Puebla ontvangen, loopende tot 30 april. Er zouden op nieuw twee gevechten hebben plaats gehad, met het gevolg dat de Mexikanen niet alleen hunne positie hebben weten te handhaven, maar dat zij zelfs meester zijn gebleven van het slagveld en een aantal zouaven gevangen hebben genomen. In Frankrijk zou er op nieuw sprake zijn, om weder eene versterking van 5000 man naar generaal Forey te zenden. De correspondent die dit meldt, noemt Mexico daarbij zeer eigenaardig „het groote Fransche kerkhof."

Uit New-York zijn weder verschillende depêches ontvangen. De Zuidelijken zetten hunne overwinningen bij Vicksburg voort. Volgens officieele mededeelingen zou de Noordelijke generaal Grant zich van Hainesbluff, benevens van eenige fortificatien van Vicksburg hebben meester gemaakt.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 2 Junij.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Het afbreken der vriendschappelijke betrekkingen met Brazilië heeft algemeen, doch vooral in de City, een hoogst onaangenamen indruk gemaakt. De oppositiebladen maken van deze gelegenheid gebruik om hun gemoed eens aan het Ministerie te koelen. Als een staaltje van gekuischten stijl, wil ik de woorden mededeelen van de conservatieve Morning-Herald: „De politiek van graaf Russell tegenover Brazilië is laaghartig en strafwaardig; zij was die van een hardvochtig, wreed man, die tegenover zwakken gebruik maakt van zijne magt, en tegenover magtigen hoffelijk en kruipend is. Niemand zou toch durven beweren dat wij Frankrijk, Rusland of de Vereenigde Staten behandeld zouden hebben als Brazilië. Wij zouden den heer Christie niet naar Parijs of Washington gezonden hebben; indien de heer Vereker consul was geweest te Odessa of Boston, dan ware hij onmiddellijk teruggeroepen. Wij zouden Rusland geene schadevergoeding hebben gevraagd, omdat een Engelsch schip op de kusten van de Zwarte Zee zou zijn vergaan; nog minder zouden wij de bevoegde magt hebben durven beschuldigen van medepligtigheid om zulk een schip te plunderen. Indien drie officieren van een Engelsch fregat, bedwelmd door wijn, te Brest of te Marseille in de gevangenis waren geworpen, geen woord zou te hunner verdediging door het Ministerie zijn gesproken. Gedurende zijne gansche loopbaan als minister, heeft de heer Russell de zwakken slechts beleedigd en gehoond, terwijl hij het hoofd laaghartig boog voor de grootere Mogendheden; de achting en het crediet van Engeland hebben daardoor geleden. De Braziliaansche aangelegenheid is van alles wat hij deed het slechtste; het wordt evenwel meer dan tijd dat het Parlement er een eind aan maakt."

Misschien verwondert gij u over zoodanig een toon, vooral wanneer gij bedenkt de verbazende diplomatieke moeijelijkheden, welke graaf Russell heeft te doorworstelen gehad en waarin hij meestal eene groote handigheid heeft aan den dag gelegd. Ik zou u evenwel nog sterker staaltjes kunnen voorleggen, doch met het oog op de excentriciteit der Engelschen, die zelfs in hunne politiek doorstraalt, wil ik ze liever niet aan uwe lezers mededeelen.

Het is in mijn oog meer in het belang van beide Landen om eens na te gaan, welke wegen er open staan om de gerezen geschillen weder bij te leggen. Wanneer men het gebeurde met de Prince of Wales onpartijdig nagaat, dan moet men tot de overtuiging komen, dat het Gouvernement van Brazilië daarbij het internationaal regt heeft geschonden, en uit dien hoofde heeft de Engelsche Regering zich genoopt gezien eene schadevergoeding te vragen. Dit is in mijn oog allezins billijk; geen Engelschman toch kan dulden, dat zijne Natie met opzet de minste beleediging ongewroken laat, maar te gelijker tijd zou ieder edeldenkende het afgekeurd hebben indien graaf Russell onmiddellijk had gebruik gemaakt van zijne magt, om tot die voldoening te dwingen; hij heeft dit dan ook wijsselijk nagelaten en is door den drang der omstandigheden slechts gedwongen tot eene meer vijandige houding. Eene botsing kan evenwel nog worden voorkomen, indien het Gouvernement van Brazilië, dat een steun vindt in de openbare meening in Engeland, slechts vatbaar is voor billijke redenen, hetgeen tot nu toe het geval niet was.

Dat lord Russell het regt aan zijne zijde heeft, betwijfel ik geen oogenblik. Dit blijkt ten duidelijkste uit zijne woorden, gisteren in het Parlement gesproken: „Ik zal mij haasten om aan het Parlement over te leggen, de correspondentie welke tusschen ons en het Braziliaansche Gouvernement is gewisseld. Brazilië beklaagt zich niet over de handelingen der Regering van H. M., maar over de wijze waarop onze bevelen ten uitvoer gelegd en de klagten ingediend zijn. Vóór dat wij evenwel een stap verder doen, zullen wij afwachten de beslissing van den scheidsman, wiens oordeel in deze aangelegenheid is ingeroepen." Dat dit den derden mei ook nog het oordeel was van den Keizer van Brazilië, getuigt zijne redevoering bij het openen der Wetgevende Kamer. Wat hem evenwel genoopt heeft om zulk een gewaagden en beslissenden stap te doen, daarover verwondert men zich en verdiept men zich in gissingen.

Onze Premier is weder met den oud-sarcastischen glimlach op de lippen in het Parlement verschenen; een geduchte aanval van jicht had hem voor eenige dagen aan zijne voltaire gekluisterd.

— De Koningin zal met de Koninklijke Familie aanstaanden zaturdag Balmoral verlaten, om zich naar Windsor Castle te begeven.

— Het gebouw van de internationale tentoonstelling zal, blijkens mededeeling van den Kanselier der schatkist, voor rekening van den Staat worden aangekocht voor £ 200,000. Aanstaanden maandag zullen hierover in het Lagerhuis de discussien worden gevoerd.

— De Amerikaansche consul heeft eene vergeefsche poging gedaan om de nieuwe Alabama te beletten zee te kiezen.

— De zilver-uitvoeren naar Indië nemen zoowel van Engeland als Frankrijk beduidend toe.

FRANKRIJK.

PARIJS 2 Junij.

(*Particuliere Correspondentie.*)

De berigten, die ik u gisteren omtrent den afloop der verkiezingen bereids kon mededeelen, worden door den Moniteur bevestigd, en voor deze hoofdstad is de overwinning op doorslaande wijs aan de zijde der oppositie. In de negen onder-kiesdistricten van het departement der Seine zijn reeds acht onafhankelijke kandidaten, meerendeels met groote meerderheid, verkozen, terwijl voor het zesde zondag eene overstemming zal moeten plaats hebben. Behalve de gisteren reeds genoemde leden, waarvan ik heden de cijfers niet herhalen zal, bekwamen de heeren Havin 15,359 stemmen tegen 7307 op den officiëlen kandidaat Delessert; Darimon 18,192 stemmen tegen 8606 op den heer Constant Say. In het 8ste en 9de onder-kiesdistrict was de uitslag als volgt: Verkozen Jules Simon met 17,809 stemmen tegen 9906 op den heer Koenigswarter, en Pelletan met 12,295 stemmen tegen 12,188 op den heer Picard.

Ook in de departementen heeft de oppositie eenige belangrijke voordeelen behaald, waardoor het bekende liberale vijftal afgevaardigden dan ook weder op nieuw zitting neemt. Tegenover die voordeelen gebiedt de opregtheid intusschen om eenige nederlagen te noemen. Zoo kon de heer Thiers te Aix noch te Valenciennes eene meerderheid behalen, terwijl de heeren Dufaure en Odilon Barrot mede het onderspit moesten delven.

Over het algemeen genomen, en bepaaldelijk voor wat deze hoofdstad betreft, verheugt de groote menigte zich intusschen zeker over dezen ongewachten uitslag, die de stoutste verwachting van menigen liberaal

overtreft. De Regering heeft alle reden om eens ernstig na te denken. 't Is dikwerf gezegd en het blijft waar: Parijs loopt altijd aan de spits van geheel Frankrijk. De bevolking dezer hoofdstad heeft zich als het ware plotseling opgewekt gevoeld door een liberalen geest, en hoewel het nog opvallend is dat een vrij groot aantal kiezers — nagenoeg een derde — niet bij de stembussen is opgekomen, behoeft het toch geen betoog dat uit dezen verkiezingsstrijd eene nieuwe opgewektheid spreekt, een wensch om de Regering duidelijk de waarschuwing onder het oog te brengen van sneller voort te schrijden op den weg van liberalen vooruitgang, waarop men tot hiertoe nog slechts weinige voetstappen heeft gezet.

't Is zeer verklaarbaar, dat in de departementen die vrijzinnige opgewondenheid nog niet zoo heeft kunnen doordringen, want het platteland is niet gemakkelijk toegankelijk voor liberale kandidaten en staat te zeer onder den invloed van prefecten, maires, vrederegters, veldwachters enz.

De telegraaf zal u wel reeds een uittreksel hebben overgebragt van een door Le Constitutionnel openbaar gemaakt artikel, waarin de voordeelen, door de kandidaten der Regering behaald in de departementen, breed uitgemeten worden en alles natuurlijk aangewend wordt om de krachtige uiting der oppositie te vergoelijken. Maar er worden blijkbaar wanhopige middelen gebezigd; zoo vallen Le Constitutionnel en Le Pays thans La France aan, welk blad zij verwijten oorzaak te zijn van de coalitie met de oude partijen. Het orgaan van den heer de La Guéronnière antwoordt eenvoudig — en niet ten onregte — dat zij zelven een dwaze taal gevoerd hebben en heel wat wijzer hadden gedaan met stil te zwijgen.

— De Ministerraad, die anders gewoonlijk des woensdags gehouden wordt, was ditmaal op heden vervroegd, uit hoofde van het voorgenomen vertrek des Keizers naar Fontainebleau, werwaarts Z. M. dan ook, na dien Raad gepresideerd te hebben, heden middag ten een ure is afgereisd.

— Men is heden morgen met het reinigen der muren van de verschillende gebouwen dezer hoofdstad aangevangen, die sedert acht dagen met de op de verkiezingen betrekkelijke aanplakbiljetten als overdekt waren.

— Gisteren is de schilderij van Meissonnier, die den Keizer en zijnen generalen staf tijdens den slag van Solferino voorstelt, terwijl men in het verschiet het leger in zijne kantonnementen ontwaart, naar het paleis in de Champs Elysées overgebragt, om aldaar, van zaturdag af, een sieraad der tentoonstelling uit te maken. Op die tentoonstelling van schilderijen en andere kunstvoortbrengselen treft men 209 werken van buitenlandsche schilders aan, waaronder van 40 Belgische, 32 Pruissische, 19 Zwitsersche, 19 Italiaansche, 12 Nederlandsche, 12 Russische, 10 Spaansche, 6 Oostenrijksche en 5 Amerikaansche.

— De hersteller der mozaïekschilderingen in Frankrijk, de heer Belloni, die tijdens het eerste Keizerrijk de fraaije mozaïek aan den voet der Melpomene in het museum der Ouden in het Louvre vervaardigde, is onlangs alhier overleden, en de verkooping van zijn atelier heeft morgen plaats.

— De Siciliaansche dagbladen blijven een donker tafereel van den staat der openbare veiligheid op dat eiland schilderen. Zoo leest men in de Corriere Siciliano het volgende: Op veertien mijlen afstands van Trapani achtte, een paar dagen geleden, de voerman van den postwagen, op den eisch van eenige langs den weg geschaarde roovers uit de omstreken om stil te houden, het raadzaam de zweep over de paarden te leggen, om hen in den draf te brengen, maar twee paarden werden met geweerschoten gedood en het derde gekwetst, het rijtuig aangevallen en terstond door die gauwdieven uitgeplunderd. Na den diefstal volbragt te hebben, vervolgden zij den conducteur, die de vlugt genomen had. Intusschen namen de van alles beroofde reizigers hunnen koers waar om te voet naar Calatafimi te gaan, van waar zij later te Palermo aankwamen. Niet lang geleden vertoonde zich te Caltabelletta eene gewapende bende te paard, door een trompetter voorafgegaan, met het voornemen om eene zware schatting van die plaats te heffen, maar de burgers grepen naar de wapenen en joegen, alleen door hunne bedreiging, die ongenoodigde gasten op de vlugt. Gisteren, den 27 mei, trok een detachement troepen een uitgestrekt kordon langs den weg van la Grazia, Parco en Santicelli, met het doel om die booswichten tegen te houden, waardoor het dan ook gelukt is sommigen van hen in hechtenis te nemen.

In het zelfde dagblad leest men: De 27ste mei, die merkwaardige dag, op welken Sicilië, na een eeuwendurend juk te hebben afgeschud, in de gemeenschappelijke familie der overige Italiaansche provincien werd opgenomen, is op waardige wijze gevierd. De alkoven van het Corso Victor Emmanuel en van de Macquedastraat waren allen met driekleurige vlaggen behangen, en op het Garibaldiplein, waar, op een nieuw voor rekening der stad opgerigt en met bloemen getooid voetstuk, het standbeeld prijkt dat de stad Palermo voorstelt, hield de heer Maggio eene redevoering, die sterk werd toegejuicht. Ten vijf ure des avonds trok de nationale garde naar het Foro Italico, waar de kommandant van dat korps en de prefect de revue er over hielden. Later in den avond had eene algemeene illuminatie plaats, en alles liep zonder de minste verstoring der orde af.

DUITSCHLAND.

Berlijn 2 *junij.* — Na zaturdag voormiddag op het binnenplein van het paleis de manschappen van het schuttersbataillon der garde in oogenschouw genomen te hebben, die een nieuw model van hoofddeksel droegen, had Z. M. een langdurig onderhoud met den president-minister von Bismarck en den minister van oorlog von Roon, die daarna, benevens verscheiden leden van het Heerenhuis, aan de Koninklijke tafel genoodigd werden. Gisteren middag werd in het Koninklijk paleis een Ministerraad gehouden en door den Koning bijgewoond.

Nog altijd blijft het onzeker of Z. M. den raad zijner artsen volgen en zich naar de baden van Karlsbad begeven zal. Zoo veel is althans zeker, dat dit niet reeds den 8 of 9 dezer geschiedt. Intusschen wil het gerucht dat de Koning, indien hij werkelijk naar Karlsbad gaat, zich een Vertegenwoordiger zal kiezen, en dat, naardien de Kroonprins het hem daartoe gedaan aanbod zou hebben afgewezen, Prins Karel die taak vermoedelijk op zich nemen zal.

— De algemeene Synode der Evangelischen is nu, op uitdrukkelijken last van het Staatsministerie, door den Opperkerkeraad tegen den 4 october bijeengeroepen. Van nu af aan wordt ook op kerkelijk gebied een hevige kamp te gemoet gezien. Reeds bestaat er strijd, of de Vergadering al dan niet de bevoegdheid eener Kerkelijke Constituante hebben zal, welk denkbeeld de Opperkerkeraad onverzettelijk schijnt aan te kleven.

Weenen 1 *junij.* — De half-officieele General Correspondenz betwijfelt de juistheid der bewering van de Kölnische Zeitung, dat Oostenrijk zich met het denkbeeld tot het sluiten van een wapenstilstand tusschen de Russische troepen en de Poolsche opstandelingen vereenigd zou hebben. Volgens eerstgenoemd blad bestaat er geen steilige grond voor die bewering.

— De Aartshertog Maximiliaan, grootmeester der Duitsche Orde, is heden voormiddag op het slot Ebenzweier in Opper-Oostenrijk overleden. Hij was de tweede zoon des Aartshertogs Ferdinand, Hertog van Modena Breisgau, en den 13 julij 1782 geboren, zoodat hij den bijna 81jarigen leeftijd bereikt heeft.

— De Donauzeitung geeft eenige ophelderingen wegens het voorgevallene in het Oostenrijksch consulaat te Valona. Geen wapenen, zegt zij, zijn daar gevonden, maar alleen twee zakken buskruid, welke een Italiaansche politieke zendeling door list in het Oostenrijksch consulaats-hotel had binnengesmokkeld, en zich daarna tot aangever daarvan gemaakt had.

— Ofschoon officieuse dagbladen meer of min ontkend hebben dat de Paus een eigenhandig schrijven aan Keizer Alexander, ten gunste der Roomsch-Katholieken in Polen, gerigt heeft, blijft men van den anderen kant het werkelijk bestaan van dat schrijven volhouden.

Per Telegraaf.

Parijs 3 Junij.

De uitslag der stemming, zegt de Moniteur, is thans bijna geheel bekend. Overal heeft zij in de volmaaktste orde en rust plaats gehad. De toevloed der stemmenden is aanzienlijk geweest. Van de 268 reeds bekende verkiezingen zijn er 252 gunstig voor de Regering.

Tweede depêche.

De heer Havin is ook in het departement de la Manche, en de heer Marmier in het departement der Haute Saône gekozen.

Berlijn 3 Junij.

Het Breslauer dagblad berigt uit Kalisch van den 2den: Bij Grocholice is een bloedig gevecht geleverd. Vele wagens met gewonde Russen zijn hier aangekomen. De Russische troepen zijn sterk verminderd teruggekeerd. De strijd scheen nog aan te houden. Heden zijn versche troepen van hier uitgerukt. De opstandelingen behielden het slagveld en veroverden twee kanonnen.

St. Petersburg 2 Junij.

Door de Invalide Russe wordt medegedeeld dat de artillerie der forten van Kroonstad versterkt en op voet van oorlog gebragt is.

Den 26 mei heeft de Czaar die forten zelf in oogenschouw genomen.

Turijn 3 Junij.

De depêche van den 31 mei is verkeerdelijk opgevat. De staat van beleg zal niet afgekondigd worden in de provinciën waar de rooverijen gepleegd worden; maar de wet zal verklaren dat deze of gene provincie door de roovers verontrust wordt, en deze verklaring zal de wettelijke gevolgen hebben, welke in bovengemelde depêche zijn opgegeven.

Konstantinopel 2 Junij.

Onder de opperste leiding van den groot-vizier Fuad is tot Minister van oorlog aangesteld Ziabee, kanselier van den Divan.

Morgen wordt generaal Türr uit Galacz hier terug verwacht.

Londen 3 Junij.

Thee in veiling flaauw. **Suiker** prijshoudend. **Koffij** en **Rijst** gedrukt. **Boter.** Friesche 86/. **Tarwe** met weinig handel. **Lijnolie** £45. **Metalen.** Tin. Engelsch 129/, Banca 132/, Straits 128/.

Liverpool 3 Junij.

Katoen. Heden zijn 6000 b. afgedaan.

Berlijn 3 Junij.

Rogge 46¼, op lev. 46¼. **Raapolie** 14⅜, op lev. 14⅜.

LONDEN 3 Junij.

Geconsol. 3 pc. 92. Rusland 5 pc. 59; dito 1862 5 pc. 92⅜. Spanje 3 pc. 55; dito 2 pc. 49; dito Passive 34⅛; dito Cert.-Coup. 12¼. Turksche Cons. 51¼. Portugal 1853 3 pc. 49½; dito 1862 49¾. Mexico 3 pc. 34¼. Grenada Nieuwe 33¼; dito Uitg. 9¼. Venezela 2 pc. 25⅞; dito 6 pc. 58⅞; dito Uitgest. —. Equador N. gecons. 1 pc. 17⅛. Grieken 1824 5 pc. 33⅛; dito Coup. 15⅛. Vereen. Staten 5 pc. 61; dito 6 pc. 66⅛. Wissel 3/m. Amst. 11.18; dito Parijs 25.50; dito Hamb. 88; dito St. Petersb. 35⅞.

PARIJS 3 Junij.

Frankrijk 3 pc. 69.60, 69.75; dito 4½ pc. 96.95; Crediet Mobilier 1425. Fr. Oostenr. Spoorw. 473; Russ. dito —. Spanje 3 pc. —; dito 2 pc. —. Italië 73.30. Wissel Amst. 212⅜; dito Londen 25.27½; dito Hamburg 87⅜. (Slotkoers) 3 pc. —.

ANTWERPEN 3 Junij.

België 4½ pc. 99 15/16; dito 2½ pc. —. Oostenr. Metall. 5 pc. 67⅜; dito Nation. —; dito Crediet Actien 442. Spanje 3 pc. —; dito 2 pc. —. Crediet Guillon —.

BERLIJN 3 Junij.

Pruissen 4½ pc. 101¾. Oostenrijk Metall. 5 pc. 68½; dito Nation. 5 pc. 72⅞. Russ. Stiegl., 5de serie 90; dito dito 6de serie 96; dito 1862 5 pc. 92½; dito Nieuwe 3 pc. 59. Wissel Amsterdam —; dito Londen —. Disconto —.

WEENEN 3 Junij.

Metall. 5 pc. 75.90; dito Nation. 5 pc. 80.80. Bank-Actien 791; Crediet-Actien 202. Loten 1860 97.70. Fr. Oostenr. Spw. 206. Nieuwe Lombarden 248. Wissel Londen *f* 101.—. Disc. —.

FRANKFORT 3 Junij.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 65⅜; dito Nation. 5 pc. 70⅞; dito Loten 1860 88⅜. Spanje 3 pc. 50½; dito 2 pc. 48. Wissel Londen 118⅜; dito Weenen 105⅛. Disconto —.

HAMBURG 3 Junij.

Rusland N. 3 pc. 56⅜. Spanje 3 pc. 48; dito 2 pc. 45⅜. Mexico 32⅛. Vereinsbank 103⅞. Wissel Londen 13.03¼; dito Amsterd. 35.75. Disc. —.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 3 Junij.

In het **BIJVOEGSEL** dezer courant is opgenomen: een **uitvoerig overzigt** van de redevoeringen der heeren ***Idzerda*** en ***Blom*** in de gisteren door de **Tweede Kamer der Staten-Generaal** gehouden zitting, een **omstandig verslag** van de zitting op heden, een **uittreksel** uit de **wetsvoordragt** tot verhooging van hoofdstuk IV A, der Staatsbegrooting voor 1862, (overbrenging der gevangenis van jeugdige veroordeelden van Rotterdam naar het landgoed de Kruisberg, Ambt Doetinchem) enz.

In aanmerking nemende het plaats gehad hebbend overlijden van den heer dr. C. J. Vaillant, in leven lid der Staten van de provincie Zuid-Holland, voor het hoofdkiesdistrict Vlaardingen, en die als zoodanig in 1865 zou hebben moeten aftreden, is door Ged. Staten besloten te bepalen: 1°, de verkiezing van een lid der Provinciale Staten voor het hoofkiesdistrict Vlaardingen, ter vervanging van den heer dr. C. J. Vaillant voornoemd, zal plaats hebben op dingsdag den 16 dezer, en 2°, wanneer eene herstemming mogt worden vereischt, zal deze geschieden op dingsdag den 30 dezer.

Volgens de Evangelische Kirchen-Zeitung is de begenadiging der Spaansche Protestanten, of liever de verandering van hun vonnis in tijdelijke verbanning, speciaal te danken aan de naar Madrid vertrokken Pruissische deputatie, die in vereeniging met afgevaardigden uit Nederland, Engeland, Frankrijk, Oostenrijk, Beijeren en Zwitserland in het belang der veroordeelden is werkzaam geweest.

's Gravenhage 3 *junij.* — Naar men verneemt wordt H. M. de Koningin den 14 dezer van Stuttgardt op het Loo verwacht.

— Z. K. H. de Prins van Oranje is weder van Parijs naar Londen vertrokken en zal, na een kortstondig verblijf aldaar, weder eenige dagen te Parijs doorbrengen. Z. K. H. moet het voornemen hebben, om zich daarna, ter viering van den verjaardag H. M. de Koningin, naar het Loo te begeven.

— Mgr. Vecchiotti, laatstelijk internuntius van Z. H. den Paus alhier, heeft heden, na een verblijf van ruim zeven jaren, de residentie verlaten en zich naar Rome begeven. Het vertrek van zijn hoog eerw. zal velen zeer treffen, daar hij zich, zoo als diplomaat als wegens zijne persoonlijke hoedanigheden, de algemeene achting en toegenegenheid had waardig gemaakt. De nieuw benoemde nuntius zal het hôtel van mgr. Vecchiotti betrekken.

— Door de Provinciale Commissie van geneeskundig toevoorzigt zijn gisteren alhier in de kamer der notarissen geëxamineerd de heer Bekker, als stedelijk heelmeester, en de heer M. Luther, als accoucheur.

— De twee personen, die vóór eenigen tijd op vermoeden zijn aangehouden, als verdacht van zich te hebben schuldig gemaakt aan diefstal van lood uit een vaartuig, zijn na gehouden instructie weder op vrije voeten gesteld.

Amsterdam 2 *junij.* — Heden werd in het lokaal Odéon alhier gehouden de algemeene vergadering van afgevaardigden der afdeelingen van de Maatschappij van Weldadigheid. Er waren vertegenwoordigd 21 afdeelingen, uitbrengende 107 stemmen. Door den voorzitter werd verslag uitgebragt omtrent den staat en werkzaamheden der Maatschappij in het afgeloopen jaar, waaruit bleek dat zij zich in een' allertreurigsten toestand bevindt. Ten slotte zeide het verslag dat de toestand der Maatschappij commissarissen aanleiding heeft gegeven, aan de afgevaardigden ingrijpende maatregelen voor te stellen, daar commissarissen niet bij magte zijn de Maatschappij voor ondergang te behoeden, zoo niet de Nederlandsche Natie haar krachtig wil ondersteunen.

Daarna werd door de commissie voor de balans, bij monde van den heer Duymaer van Twist, verslag uitgebragt. De stukken deswege zijn in de volkomenste orde bevonden, maar het resultaat over 1862 is bedroevend, daar op het maatschappelijk kapitaal een verlies van *f* 35,039.42½ geleden is. Het rapport werd goedgekeurd, en tot opneming der balans over 1863 benoemd de heeren Duymaer van Twist, Rau van Gameren en Quarles van Ufford (Zutphen) en tot plaatsvervangers de heeren de Kempenaer en Quarles van Ufford ('s Hage). Tot commissaris werd gekozen de heer B. de la Bassecour Caan, die de beslissing of hij de benoeming aanneemt, laat afhangen van den uitslag der volgende discussien.

Vervolgens kwam in behandeling het voorstel van commissarissen, waarvan boven gesproken is, naar aanleiding van den moeijelijken toestand waarin de Maatschappij, ten gevolge van den stilstand der fabrieken, verkeert. Dit voorstel hield voornamelijk in om de bevolking tot 1700 personen terug te brengen, en zooveel mogelijk alleen die te behouden, welke voor het bebouwen van den grond noodzakelijk zijn of daarin een middel van bestaan kunnen vinden voor de vrouwen en kinderen, alsmede in tijden wanneer er geen veldarbeid is; voor de kolonisten zelven zullen er weefgetouwen aanwezig blijven en in gewone omstandigheden voordeel afwerpen. Daar tot het drijven van den landbouw op meer uitgebreide schaal moet gebouwd en werktuigen aangekocht worden, behoeft de Maatschappij een aanzienlijk kapitaal. Even zoo behoeft zij voor het fabriekwezen vermeerdering van kapitaal. Commissarissen wenschen dit te erlangen van eene der te Amsterdam gevestigde hypotheekbanken en voor die gelden eene hypotheek op de gronden der Maatschappij te vestigen. De betaling eener jaarlijksche rente van 5 pct. is voldoende om dit kapitaal in den tijd van 54 jaren af te lossen, de rente daaronder begrepen, indien de Maatschappij geheel buiten magte is zulks vroeger te doen, uit de verkregene overwinsten.

Tegen de bedenking, dat het voorstel daarheen leidt om de Maatschappij van aard en strekking te doen veranderen, zeggen commissarissen dat eene bijna vierjarige ondervinding heeft aangetoond, dat het leven der Maatschappij op den tegenwoordigen voet niet langer kan voortduren, bij de weinige sympathie voor haar. Zoo lang met onbekwame en ongeschikte arbeiders moet worden gewerkt, zoo lang daarvoor allerlei improductief werk moet gezocht worden, zal er verlies zijn, dat, niet door de algemeene liefdadigheid gedekt, de Maatschappij aan uittering doet sterven.

Het voorstel ging vergezeld van de volgende nota van toelichting: Het op te nemen of door verkoop van een gedeelte der verwijderd en buiten de kolonien gelegene gronden te verkrijgen kapitaal zal ongeveer *f* 250,000 bedragen. Van die som zal gebruikt worden: *a*, voor den landbouw: 1°, tot het bouwen van zes boerderijen *f* 45,000; 2°, tot aankoop van betere werktuigen en gereedschappen *f* 22.000; 3°, als voren van rundvee en paarden *f* 30,000; 4°, tot verbetering van de ligging der gronden, de zamenvoeging der hoeven enz. *f* 18,000; 5°, tot loopend kapitaal, aankoop van mest, voorschot van arbeidsloonen enz. *f* 60,000; *b*, tot ontwikkeling van het fabriekwezen, waartoe het einde der tegenwoordige katoencrisis moet afgewacht worden, zal ongeveer noodig zijn *f* 75,000. Totaal *f* 250,000. In verband met de nieuw in te voeren hervormingen, is de verwijdering van ruim 100 huisgezinnen noodzakelijk.

Nadat lange discussien over het voorstel gevoerd waren, is ten slotte beslist het commissoriaal te maken. Eene commissie tot onderzoek werd benoemd, bestaande uit drie leden, de heeren: Quarles van Ufford (van 's Hage), mr. J. M. de Kempenaer en van Eysinga. Deze commissie zal rapport uitbrengen, welk rapport door commissarissen aan de afdeelingen zal worden verzonden, en daarna zoo spoedig mogelijk eene algemeene vergadering worden belegd.

Amsterdam 3 *junij.* — In de zitting van den Gemeenteraad van heden was aan de orde de concept-verordening tot het aangaan eener geldleening van zestien millioen, tot deelname aan de leening der Amsterdamsche Kanaalmaatschappij.

Er waren 35 leden tegenwoordig.

De algemeene beraadslagingen geopend zijnde, verklaarde de heer Luden zich tegen het ontwerp; de heer Molster stelde eene motie van orde, om de discussie uit te stellen tot na de constituering van de vennootschap, opdat blijke wie reeds aandeelhouders zijn, en of de tegenwoordige inschrijvers genoegen nemen in de wijziging der statuten. Deze motie werd verworpen met 31 tegen 3 stemmen (deels omdat men dadelijk afwijzing, deels omdat men dadelijk aanneming wenschte). Tegen het ontwerp verklaren zich alsnu de heeren Cats Bussemaker, van Bosse, Rijnders, Heemskerk Az., Koer, Koenen en Beuker. Voor het ontwerp de heeren: Insinger, Pijnappel, Corver Hooft en Jäger. De heer Pijnappel heeft eene motie voorgesteld van dezelfde strekking als die van den heer Molster, doch daarna voorloopig weder ingetrokken. Heden avond 7 ure voortzetting der discussien. De algemeene beraadslaging is nog niet gesloten.

— Gisteren is hier de 21ste algemeene vergadering gehouden van de Maatschappij Tot bevordering der bouwkunst. Daarin werd o. a. besloten accessits te vereeren, respectievelijk van *f* 150 en *f* 100 met getuigschriften, voor twee vervaardigde ontwerpen, in antwoord op de prijsvraag „een hôtel met stallingen enz.," welke bij opening der naambriefjes bleken afkomstig te zijn van de heeren W. C. van Goor, opzigter over de Rijksgebouwen, en D. van Essen, teekenaar bij de gemeentewerken, beide te Rotterdam.

Utrecht 3 *junij.* — Heden werd aan onze hoogeschool tot doctor in de beide regten bevorderd de heer H. ter Haar, van Vlaardingen, na openbare verdediging van een acad. proefschrift: de Staat en het individu, eene inleiding op de vraag naar de grenzen der Staatswerkzaamheid.

Konink**l.** en Ministeriële Besluiten enz.

Bij Koninklijk besluit is benoemd tot ontvanger der directe belastingen te Schiedam c. a. de heer J. R. Boeije, thans controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen aldaar; tot ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Lochem c. a. de heer E. C. H. Phaff, thans ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Almkerk c. a.

Marine en Leger.

Ingevolge Zr. Ms. besluit van den 1 dezer, wordt het te Hellevoetsluis liggende stoomschip Ardjoeno met 1 julij in dienst gesteld, met bestemming naar Oost-Indië, en het bevel over dien bodem opgedragen aan den kapitein-luitenant ter zee E. M. C. Baak. Voorts worden op gemeld stoomschip geplaatst: de luitenant ter zee 1ste klasse K. F. R. Andrau, als 1ste officier; de luitenants ter zee der 2de klasse J. H. Haakman, P. M. Cochius en R. Wijmans; de officier van gezondheid der 2de klasse H. L. Koning; de officier van administratie der 2de klasse F. Wolfson; scheepsklerk J. W. Terlaak.

— Op Zr. Ms. stoomschip Cycloop is geplaatst de luit. ter zee 2e kl. M. C. J. Lucardie, ter vervanging van den luit. ter zee 2e kl. W. J. Scholten van Aschat, die in non-activiteit treedt.

251ste Staats-Loterij.

1ste Klasse, 3de Lijst.

Trekking op 3 Junij.

GETROKKEN PRIJZEN.

Prijs van *f* 1000: N.° 4647 6960 12984
" " - 400: " 2526
" " - 200: " 14616
" " - 100: " 1327 10021 10288 11421 13016 18959

Prijzen van *f* 20:

9	2711	5524	8170	10766	12597	14629	17310
25	2762	5566	8185	10783	12635	14686	17322
68	2819	5721	8199	10822	12638	14706	17326
123	2876	5736	8216	10871	12761	14710	17374
139	2890	5852	8266	10878	12835	14712	17464
176	2939	5983	8286	10919	12852	14738	17492
248	2968	6038	8356	10932	12900	14783	17527
297	2998	6062	8383	10943	12967	14826	17535
303	3012	6065	8388	10971	13017	14884	17553
372	3019	6130	8392	10986	13022	14968	[illegible]
381	3034	6138	8428	11004	13138	15027	17771
401	3037	6162	8441	11039	13170	15136	17778
417	3214	6189	8464	11073	13237	15209	17860
446	3277	6274	8476	11082	13244	15211	17943
506	3398	6301	8586	11093	13322	15217	17964
547	3437	6384	8589	11184	13340	15261	18081
701	3469	6502	8661	11192	13447	15308	18147
706	3479	6516	8684	11259	13459	15317	18202
762	3516	6566	8747	11311	13464	15379	18229
773	3518	6577	8760	11333	13507	15412	18271
853	3533	6613	8785	11395	13544	15439	18320
888	3559	6643	8871	11445	13550	15574	18322
1035	3580	6648	8937	11449	13557	15662	18513
1068	3725	6650	8977	11465	13586	15692	18545
1117	3748	6676	9031	11562	13613	15782	18600
1150	3814	6756	9085	11574	13735	15807	18618
1155	3857	6786	9086	11591	13865	15940	18636
1162	3887	6828	9214	11673	13866	16024	18676
1171	3937	6834	9321	11686	13869	16105	18887
1322	3943	6844	9539	11691	13882	16110	18929
1332	4175	6855	9541	11804	13899	16114	18936
1339	4196	7006	9588	11860	13913	16159	18951
1397	4264	7029	9620	11912	13916	16198	19029
1427	4273	7087	9630	11945	13970	16217	19070
1458	4283	7113	9647	11949	13996	16338	19120
1468	4335	7115	9690	12039	14036	16361	19125
1522	4340	7131	9815	12103	14088	16369	19158
1528	4369	7184	9863	12141	14092	16431	19161
1533	4557	7233	9963	12192	14204	16641	19239
1873	4632	7249	9968	12200	14221	16687	19373
2020	4787	7295	9991	12233	14255	16701	19443
2104	4803	7326	10007	12239	14264	16732	19460
2145	4847	7344	10029	12277	14276	16756	19484
2165	4856	7506	10104	12280	14295	16768	19507
2229	4897	7516	10121	12290	14308	16855	19508
2289	5022	7569	10142	12325	14342	16892	19552
2331	5071	7641	10151	12431	14364	16898	19582
2369	5083	7642	10158	12478	14392	16915	19684
2371	5214	7689	10170	12480	14416	16933	19701
2417	5244	7890	10309	12484	14424	16965	19803
2497	5249	7948	10338	12498	14432	16988	19816
2500	5271	7952	10380	12507	14474	17033	19833
2510	5324	7981	10443	12515	14549	17042	19876
2546	5405	7983	10493	12518	14570	17117	19877
2577	5424	8041	10515	12534	14592	17134	19881
2591	5432	8119	10595	12535	14600	17146	19882
2693	5497	8145	10604	12557	14602	17151	19971
2694	5522	8151	10742	12575	14627	17253	

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 3 Junij.

OVERLEDEN: V. Terveen, d., 1 j. — P. Galjems, z., 3 j. — P. Plat, man van S. Stolk, 44 j. — J. Jacobi, z., 1 j. — C. M. J. Boss van Charante, d., 3 m. — D. A. Boss van Charante, z., 3 j. — G. van Kleef, z., 3 j. — C. van Dijk, wedr. van M. F. Somers, 83 j. — J. C. Antink, d., 2 m.

BEVALLEN: J. M. C. Putter, geb. van der Wolf, levenl. z. — M. H. de Wolf, geb. van der Wilt, levenl. d. — N. Seyp, geb. de Keyser, z. — J. Ridder, geb. van der Burg, d. — J. van Rooijen, geb. van Rooy, d. — H. E. de Best, geb. Stiemens, z. — N. den Brasem, geb. Rijnsburger, z. — K. Italiaander, geb. Presser, d. — E.

Degemans, geb. Steen, z. — J. van Lommel, geb. van Kleef, d. — C. Heijermans, geb. van Minden, z. — M. J. van Nahuys, geb. Malefeyt, d. — H. van Leeuwen, geb. Kruidenier, d. — A. van Grieken, geb. van Tol, d.

GEHUWD: F. W. C. Ledeboer, jm., 27 j., met B. M. C. Trenité, jd., 30 j. — J. A. van der Linden, jm., 27 j., met A. M. Muysson, jd., 23 j. — K. Willemse, jm., 35 j., met J. M. Roques, jd., 20 j. — P. H. Bresser, jm., 25 j., met H. P. Berkel, jd., 27 j. — L. J. Rogier, jm., 32 j., met H. S. Coert, jd., 26 j. — P. Bauman, jm., 21 j., met A. M. Schreutelkamp, wed. A. Blokzeil, 23 j. — L. F. Chabot, jm., 24 j., met E. Hermans, jd., 18 j. — C. J. J. Rinck, jm., 30 j., met M. A. Rietmeijer, jd., 19 j. — M. Elzevier, jm., 23 j., met N. Stolk, jd., 21 j. — H. van Leeuwen, jm., 20 j., met E. Wessel, jd., 30 j. — S. Slier, jm., 26 j., met K. Kokernoot, jd., 24 j. — W. Wagenknecht, wedr., 48 j., met P. van der Starre, jd., 26 j. — J. A. van Rijn, jm., 25 j., met N. J. Singels, jd., 27 j. — G. C. Kortman, jm., 39 j., met M. W. Meeuwsen, jd., 32 j. — P. Kolkman, wedr., 55 j., met A. P. Janssens, jd., 44 j. — J. Coumon, jm., 29 j., met C. Michel, jd., 28 j. — C. F. Kroon, jm., 35 j., met C. Godee, jd., 25 j. — H. van IJssum, jm., 28 j., met J. C. Wilhelm, jd., 27 j. — D. van Langeveld, jm., 21 j., met J. Stillebroer, jd., 21 j. — S. A. van Doorene, wedr., 35 j., met P. J. Wilkes, jd., 28 j. — E. H. Eyl, jm., 27 j., met R. Heyligers, jd., 20 j. — J. J. W. Kelk, jm., 24 j., met A. M. Böttner, jd., 23 j. — G. P. Post, jm., 24 j., met M. L. Edie, jd., 30 j.

VERKOOPING van HUIZEN en ERVEN,
IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,
Woensdag den 3 Junij:

Een Huis enz., w/z. Hoflaan, F/26; .... trekg. ƒ 4000, daarboven ƒ 500, verkocht.
Een Huis enz., Zuidblaak, 2/19; ...... „ - 30,400.
Een Huis enz., z/z. Hoogstraat, 11/285; „ - 15,000.
Een Huis enz., als voren, 7/84; .... „ - 16,100.
Een Huis enz., L. Baanstr., 10/280 en 281; „ - 6700.
Een Huis enz., als voren, 10/283; ..... „ - 4400.

Beursberigten.

Rotterdam 3 Junij.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.	Werk. Schuld 2½ pCt.		63⅝		
„	Handel-Maats.	„	147½	resc.	
„	Ad. Rott. Bank	„	105½	107½	106
Portugal.	Oblig. 1856/62. 3	„	46¾	46⅞	46⅞
Rusland	Obl. 1798/1816. 5	„	101¼		
„	Obl. te Lond.. 3	„	57½	57⅝	57⅝
„	Obl. St. 1855. 5	„	90⅝		
„	Obl. Amst. ... 4½	„	91⅛		
„	N. Leen. 1862. 5	„	90⅞		
„	d.° Spw.-Ad..	„	204		
Oostenr.	Obl. in Metall. 2½	„	32 9/16	32 11/16	32 11/16
„	dito d.to 5	„	63 9/16	63¾	63¾
„	d.° Nationale. 5	„	67 13/16		
„	Ad. fl. 250, 1854	ƒ	255		
„	Priorit. Loten.	ƒ	141		
Venez.	Obl. 2	„	24⅝		
„	Obl. 1	„	12½	12 9/16	12½
Grenada	Obl. Gestemp.		16⅛		
„	Uitgest. Gest..		9 11/16	9¾	9 11/16
Mexico	Obl. 3	„	32½		
Equador	Landwarr.		9	9¼	9¼
Turkije	Binnenl. 6	„	50	50⅛	50⅛
Amerika,	Vereen. Staten 6	„	70		
„	dito 5	„	65¾		

Met eenigen handel was de markt algemeen iets flaauwer.

Het Committé der Effecten-Handelaren,
A. J. DE JONGH, *Secretaris.*

Laatste prijzen ten *drie* ure: Aand. Rott. Bank 105½, 106. Port., Oblig. 1853, 3 pc., 47½. Rusl., Oblig. bij Hope, 4 pc., 77; dito 1860, 4½ pc., 91½; dito 1862, 5 pc., 90⅞; dito 1855, 5 pc., 90⅝. Oostenr., Met. Nation., 5 pc., 67⅞. Gren., Uitgest. Gestemp., 9⅝. Turkije, Obl., 6 pc., 50⅛. Braz., Obl. 1824, 5 pc., 97⅞.

Amsterdam 3 Junij.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,	Werk. Schuld 2½ pCt.		63⅝	63½	63½
„	dito dito 3	„	75 11/16	75¾	
„	dito dito 4	„	99⅝	99½	99½
„	O.-I. Leening 4	„	98 9/16	98⅝	
„	Amort. Synd. 3½	„			
„	Hand. Maats.	„	147½	147¾	147¾
„	Holl. Spw. ...	„			
„	Rijn Spw. 2 L. 4½	„			
België,	Cert. *Rothsch.* 2½	„	57½		
Spanje	Buitenlands.. 2	„	47 13/16	47⅞	
„	dito 3	„			
„	Binnenlands. 3	„	50¾	50⅞	50 13/16
„	Amort. Schuld		33½		
„	Bew. v. Coup.				
Portugal,	Obligatien... 3 pCt.		46⅞	47 5/16	47 5/16
„	dito 1856/62. 3	„	46⅞	47 1/16	47 1/16
„	dito Uitgest.. 3	„			
Rusland,	Ob. *Hope en C.* 5	„	101⅜		
„	dito 1828/29.. 5	„	100⅜		
„	Cert. 1831/33 5	„	85½		
„	d.° 1840..... 4	„	77½	77¾	77⅝
„	2/3/4e Leen.. 4	„	77 9/16		
„	Cert. 5e Serie. 5	„	84⅛		
„	d.° 1855, 6e S. 5	„	90¼	90⅜	
„	d.° te Lond. 3	„	57¾		
„	N. Leen. 1862 5	„	90¾		
„	Inschr. v. Ass. 6	„			
„	Cert. v. dito.. 6	„	53½	53¾	53½
„	Spw.-Actien. 5	„	203¾	204¼	204
Polen,	Aand. 1835..	„	160¾	161	
„	Oblig. 4	„	76⅛		
Pruissen,	Oblig. 5	„			
„	Aand. 1854.. 3½	„			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.* 5	„			
„	d.° dito 4	„			
„	d.° Met. Oude 5	„	63⅝	63 15/16	63 15/16
„	d.° Metalliek. 2½	„	32½	32 11/16	32 11/16
„	d.° N. te Ams. 5	„	83¾		
„	d.° Nat. Met.. 5	„	67½	67 13/16	67 13/16
„	W. Ad. fl 250 4	„	255		
Brazilië,	1824 £ 100.. 5	„	98¼		
Equador,	Oblig. 1855.. 1	„	17½	17⅝	17½
Venez.,	Obligatien... 2	„	24	24¼	24 1/16
„	Uitgestelde.. 1	„	12⅝		
Grenada,	Obligatien... 2	„	32 7/16	32⅝	32½
„	Gest. Uitgest.	„	9⅝	9 13/16	9⅝
Mexico,	Obligatien... 3	„	32⅜	32¾	32 7/16
Illinois	 7	„	78⅛	78¼	78⅛

Rijnspoorw., 4½ pc., 109; Aand. (Shares) 203½; Nat. Hypoth.-Bank, 99½. Rusland, Orig. 5de Leen., 4 pc., 76½. Oostenr., Weener Bank-Actien, 834, 836, 836; dito Aand. 1860, 5 pc., 516; Oostenr. Loten, ƒ 142. Italië, Cert. en Inschr., 5 pc., 66½; dito bij Lamaison en Bouwer en Burlage en Zoon, 66½; Zuid. Spw.-Aand., 109½. Gren., Oblig. Gest. Werkel., 15¾, 16, 15 13/16; dito Hect., 91, 92 c. Illin., Spw.-Aand., 63½, ⅝. Louisiana, 5 pc., 77½. Vereen. Staten, 5 pc., 65½, 66, 65 13/16; d.° 6 pc., 70¼, ⅜, ⅜. Turkije, Oblig., 6 pc., 49 15/16, 50⅛, 50. Griekenl., Oblig., 5 pc., 30½, 30⅝, 30½; dito Coup., 4 7/16, 4½. Ecuador, Landw. 8½, 9½.

Beleening 3½, Prolongatie 3½, Disconto 3½ pc.

Van Hollandsche fondsen valt niets belangrijks mede te deelen. Van vreemde effecten waren Spaansche meer aangeboden. Portugesche openden andermaal lager, doch herstelden zich door veel kooporders, die door het verlaagde standpunt zijn uitgelokt, en bleven nog zelfs beter dan gisteren. Oostenrijksche zijn aanvankelijk tot verminderde prijzen verhandeld, ten slotte was de stemming daarin evenwel zeer willig met veel kooplust. Overigens was de markt goed gestemd, uitgezonderd in Turksche die iets lager bleven. In Amerik. soorten heerschte, met uitzondering van Equador, die hooger van de markt genomen werden, overigens eene algemeen zeer flaauwe stemming, vooral Mexik. en Venez. zeer gedrukt.

Laatste prijzen ten 5 ure: Oostenrijk, Metall., 5 pc., 63 15/16; dito Nation., 5 pc., 67 13/16.

Parijs 2 Junij.

Frankrijk 3 pc. a cont. 69.15, 69.30; dito op ultimo 69.45, 69.55; dito 4½ pc. a cont. 97, 96.90; dito op ult. —; Fransche Bank-Actien 3450; Crediet Mob. 1405, 1400; Noorder Spoorw. 1033.75; Fransch Oostenr. Spw. 460, 457.50; Russ. Spoorw. 431.25, 437.50. Italië 5 pc. —. Spanje 2 pc. —; dito Binnenl. 3 pc. —; dito Buitenl. 3 pc. —; dito Nieuwe —; dito Passive —.

Alleen Binnenl. 3 pct. rente was vast, doch de overige fondsen flaauw.

Handelsberigten.

Rotterdam 3 Junij.

Metalen. Van Banca Tin zijn 1500 bl. tot ƒ 79½ verkocht en is nu onder ƒ 80 niet meer te koop.

Droogerijen. De heden te Amsterdam gehouden veiling is afgeloopen als volgt:

Door de N. H. M.: 4522 k. Japans. Boomwas, waarvan verk. 1244 k. A a ƒ 41.25 - 41.75, 1590 k. B a ƒ 37.75 - 39.75, 1194 k. C a ƒ 34 - 34.25, 419 k. D a ƒ 32.50 - 33.50 en 75 k. div. sort. a ƒ 31 - 33.75, allen per 50 kil.; 464 tobb. Japans. Kamfer verk. a 93 - 94 c., 251 k. Gom Damar verk. a 20 - 21½ c. en 85 k. dito opgeh. a 20 c., 575 p. Cassia Vera verk. a 30 - 31½, 484 p. Japans. Cassia verk. a 10 c. en ca. 2835 kil. Gutta Percha verk. a 105 - 141 c., allen per ½ kil.; 51 coll. Gom Elastiek verk. a ƒ 104.50 - 105.50, 12 k. Getah Gitang verk. a ƒ 54, 125 k. Sago verk. a ƒ 8 en 575 k. dito opgeh. a ƒ 8, 12 k. Tapiocca verk. a ƒ 8.50 en 242 kanass. Copperah opgeh. a ƒ 20, allen per 50 kil.

Door Particulieren: 1382 b. Sago Meel verk. a ƒ 7.50 - 8 per 50 kil.; 534 p. Cassia Vera, waarvan 265 fard. verk. a 29 c. 265 gonjes verk. a 29 c., 90 k. Gum Damar verk. a 21½ c., 33 b. Lange Peper verk. a 17 c. en ca. 1000 kil. Gutta Percha verk. a 53 c., allen per ½ kil.

Schiedam 3 Junij.

Granen. Verkocht: Gerst, 128 ℔ Libau ƒ 180 3/m. In veiling ca. 108 last ligt besch. Coursche verkocht van ƒ 166 tot ƒ 172 cont. per last, wegende 103/106 ℔ Pool.

Moutwijn, per Ned. vat zonder fust ƒ 10.75.
Jenever, „ „ „ „ „ „ 16.25.
Amst. Proef., „ „ „ „ „ „ 17.50.
Alles zonder de belasting.
Spoeling per Ketel .... „ 1.50.

Amsterdam 3 Junij.

Kruidenierswaren. De gisteren gehouden veiling is afgeloopen als volgt: 150 vs. Amerik. Appelen, 60 vs. opgeh. tot ƒ 13½ a 14, de overige niet geveild; 150 vs. dito, gedeeltelijk verk. tot ƒ 14½; 400 ks. nieuwe Smirna Vijgen, verk. tot ƒ 13; 70 ks. jar. Smirna Rozijn, verk. tot ƒ 12½ a 12¾; 30 vs. Malaga dito, verk. [illegible] ƒ 11½ a 12; 9 k. Drop verk. tot ƒ 32; 16 b. Rijst verk. tot [illegible]; 36 b. Fransche Appelen verk. tot ƒ 9½ a [illegible] 20 v. dito verk. tot ƒ 9½ a 10; 43 vs. Amerik. dito verk. tot ƒ 9½ a ƒ 11½; 18 vjs. Stijfsel verk. tot ƒ 10 a 11½; van 4 v. Nootmuscaat is 1 kav. verk. tot 28 c. en 1 kav. opgeh. tot 30 c.; 10 k. Macaroni opgeh. tot ƒ 18.

Granen. Tarwe in een doen: 127 ℔ O. bonte Pools. ƒ 330; 129 ℔ dito ƒ 333; 130 ℔ N. dito ƒ 328, 338. Rogge onveranderd: 123 ℔ N. Pruiss. ƒ 217; 120 ℔ Taganrog ƒ 211; 120 ℔ Petersb. ƒ 221; op levering Junij ƒ 195, 194; Oct. ƒ 199. Gerst, Haver en Boekweit zonder handel.

Zaden enz. Koolzaad: op 9 v. Olie te leveren Dadelijk £ 85; in Oct. £ 75. Lijnzaad prijshoudend: 106/107 ℔ Petersb. ƒ 390. Raapolie op 6w. ƒ 49½; vlieg. ƒ 48; 1 Sept. ƒ 42¾; 1 Oct. ƒ 42¾; 1 Nov. ƒ 43⅛; 1 Dec. ƒ 43½. Lijnolie op 6/w. ƒ 46½; vlieg. ƒ 45½; 1 Sept., Oct., Nov. en Dec. ƒ 43¾, 44. Hennepolie op 6/w. ƒ 47½; vlieg. ƒ 46. Raapkoeken per 1040 st. ƒ 78, 82. Lijnkoeken per 104 st. ƒ 10, 14.

Vetwaren. Traan. Lever-, bruine ƒ 54 a 55; blanke ƒ 62 a 63. Rondvisch per 50 N. ℔ ƒ 13½.

Vee. Kalveren 1ste kwal. ƒ 40 a ƒ 60, 2de kwal. ƒ 30 a ƒ 50, 3de kwal. ƒ 20 a ƒ 40. Schapen ƒ 20 a ƒ 28. Varkens 44 a 48 c. per Ned. ℔.

Ter beurze aangeslagen de volgende telegram uit Liverpool van heden:

Katoen. Voor middl. Orleans 23, dito Georgia 22, fair Dhollerah 18, zijn de meest nabijkomende noteringen. De markt was opmerkelijk vast, in aanmerking genomen de weinige neiging van koopers om de marktprijzen te besteden. Afgedaan 4000 b.

Groningen 2 Junij.

Granen enz. De stemming onzer markt was heden vast. Tarwe heeft bij geringen aanvoer meer opgebragt: 120, 123 a 127 ℔ N. Ommel. Roode ƒ 7.85, 8, 8.25, 8.40 a ƒ 8.65, 8.80; 120 a 123 ℔ N. Oldamm. dito ƒ 7.65, 7.85 a ƒ 8.05, 8.25; 123 ℔ N. Ommel. Witte ƒ 8.40, 8.60. Rogge tot vorige prijzen verkocht: 113 a 116 ℔ N. Inl. ƒ 6.20, 6.60; 123 ℔ Pruiss. ƒ 7.10, 7.20. Boekweit bij goede vraag aan cons. 10 c. hooger: 110, 113 a 116 ℔ N. Grijze Zand ƒ 5.60, 6, 6.40; 110, 113 a 116 ℔ N. Zwarte Zand ƒ 5.50, 5.90 a 6.30; 113 ℔ N. Veen ƒ 5.80. Gerst door Pelders tot hoogere prijzen gekocht: 89, 92 a 96 ℔ N. Winter ƒ 4.20, 4.25, 4.50, 4.55 a 4.80, 4.85; 96 a 99 ℔ N. Zomer ƒ 4.60, 4.90; 107 ℔ N. Knobbe ƒ 5.35. Dikke Brouw Haver tot 10 c. verhooging coulant opgeruimd, Witte Voer niet driftiger, ligte Zwarte Voer gezocht, de zware meest als voren: 78, 82, 85 a 89 ℔ N. Dikke Brouw ƒ 3.45, 3.50, 3.70, 3.75, 3.95, 4 a 4.25, 4.30; 65, 68 a 72 ℔ N. Witte Voer ƒ 2.75, 2.95 a 3.10, 3.15; 68, 72, 75 a 78 ℔ N. Zwarte Voer ƒ 2.95 a 3.10, 3.25 a 3.40. Paardenboonen, de besten hooger verkocht, de besten ƒ 6 a 6.30, de minderen ƒ 5.25 a 5.90. Gort aanmerkelijk hooger. Zaden weinig in omgegaan. Raapolie ƒ 47.25. Lijnolie ƒ 45.50.

Londen 2 Junij.

Suiker met goede vraag; er vonden belangrijke omzettingen plaats, in enkele gevallen tot 3 d. verhooging van prijs. Van W.-I. werden 2617 v. afgedaan. 1902 v. Cuba bedongen 20/6 en 1263 k. n.° 11½ a 12 22/6 a 23/. Geraffineerde in een doen, ord. lompen en brooden 46/6 a 46/9. Melassen. St. Kitts 15/6. **Rum** stil; Demerary 1/5½ a 1/6, bleek Leewards 1/4, Jamaica 2/6. **Koffij.** Native Ceylon 6 d. lager, goed en mooi ord. 72/ a 73/6, superior 75/6, klein 69/6 a 71/6, Plant. flaauw, laag middl. klein a goed middl. grof grijsachtig 83/6 a 90/, middl. en

Weerkundige Waarnemingen op 3 Junij 1863. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND.		TEMPERATUUR.	TOESTAND DER	
		rigting.	kracht.		Lucht.	Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool	— 0. 7	W.Z.W.	—	+ 21. 1	schoon.	slecht water.
Groningen	+ 1. 5	O.Z.O.	1	+ 13. 1	—	—
Helder	— 0. 2	Z.	3	+ 14. 0	—	—
Yarmouth	—	Z.Z.O.	—	—	schoon.	—
Vlissingen	— 1. 5	Z.t.O.	3	+ 14. 8	—	—
Maastricht	760. 6	Z.	2	+ 17. 4	—	—
Portsmouth	— 1. 0	Z.O.	—	+ 16. 1	schoon.	gewoon.
Plymouth	— 0. 9	Z.	ligte bries.	+ 19. 4	„	slecht water.
Havre	— 0. 1	O.	kleine bries.	+ 15. 0	helder.	—
Parijs	— 1. 0	O.Z.O.	15	+ 15. 5	zeer schoon.	—
Brest	— 1. 9	W.N.W.	0	+ 16. 0	betrokken.	stil.

Alzoo grootste verschil in Nederland G 3. 0 V; generaal idem G 3. 4 B.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (Z.) *Aang.*
3 junij *Tvende Brödre,* Christiansen, Holmstr.
Adriana Petronella, v. d. Velde, Helvoet
Vertrokken.
3 *Ternate,* Cars, Helvoet
Tvende Brödre, Geelmuyden, Dordrecht

Hellevoet *Aang.*
3 junij *Marco Polo,* Breckwoldt, Foo-Chow-Foo
Clara Louisa, Wales, Licata
Albatross (st.), Liverpool
St. Croix, Bate, d.°
Marine (clubyacht), Martin, Harwich
Afina, Goosens, Pernau
Calypso, Butler, Windau
Josephine, Hansen, Zweden
Ternate, Cars, Brouwersh.
Vertrokken.
Pomona, Haddeman, Gibraltar
Earl of Auckland (st.), Londen
v. Nagler, Muhrer, Newc.
Adriana Petronella, v. d. Velde, Brouwersh.
Eats, Reuter, avontuur
Emanuel, de Wall, d.°
(Z.O.—Z.Z.O.)

Brielle (Z.) *Aangek.*
3 jun. *Waterloo* (s), Londen
Houthandel, de Vos, Riga
Vertrokken.
Adm. Cator (s), Hartlep.
Seahorse (st.), Hull
Colletis (st.), Goole
Chance, Robinson, Sunderland
Cwm Amwlch, Jones, Seaham
Concordia, Oersted, Engeland
Frau Trientje, Evers, Heppens
Elisabeth, Sanders, d.°
Kronprinz Ernst August, Abrahamsen, Elseneur
Brandsoe, Schmidt, de Oostzee

Maassluis (Z. Z. O.)
Vertrokken.
3 junij *Jacoba,* Muntendam, Heppens
Fenna Johanna, Andresen, avontuur
Maria, Pronk, dito

Texel (O.) *Aangek.*
1 junij *Falcon,* Hamlin, Cardiff
2 *Bérénice* (st), Koningsb.
Nora Sophie, Walloe, Drammen
Skulda, Hansen, d.°
Emilie, Poulsen, Colberg
3 *Fox,* King, Yarmouth
Prindcesse Louise, Larsen, Drammen
Maerckel, Hangeland, d.°
Fem Söstre, Knudsen, d.°
Ora & Labora, Elmenhorst, Arendal
Vertrokken.
2 *Anna Catharina,* Lund, Newcastle
Mary & Eliza, Freeman, Sunderland
Catherine, Dyer, d.°
Clio, Töring, Christiania
Trygve, Uhlenberg, Sundswall
Felix, Walloe, Frederikst.
Helena, Bruun, d.°
Thetis, Hovgaard, Drammen
Familien, Andreassen, d.°
Penelope, Eliassen, d.°
Resolutionen, Olsen, d.°
Hero, Lorensen, d.°
J. D. Caroline, Ellefsen, Osterrisoer
Wilhelmina, Nielsen, avontuur

Vlie *Aangekomen*
1 junij *Nero* (st.), Londen
Zeelust, Keun, Riga
Pieter, Oostervink, Frederikstad
Soeridderen, Zachariassen, Droback
Willem, de Boer, d.°
Stoomvaart (s), Hamburg
2 *Vrouw Helena,* Kraan, Christianssand

Vertrokken.
2 *Concurrent,* Teensma, St. Petersburg
Martha, Postema, d.°
Grietje, Lukkien, d.°
Minerva, Nielsen, Holmstrand

Zierikzee *Vertr.*
1 junij *Burger,* Bartels, Newcastle
(ligt bij het Schaapskooitje ten anker)

Vlissingen *Aangek.*
2 junij *Antonia Maria,* Souren, Fernambuck
Tweelingen, Tap, Riga

—o—

Buenos-Ayres *Vertr.*
15 april *Antonius,* de Vries, Engeland
Herman Albert, Potjewijd, New-York
19 *Maria Cornelia,* Brinkerink, Antwerp.
20 *Libra,* Dirksen, Uruguay
22 *Nina,* Huisman, Antw.
23 *Maria Anna,* de Jong, New-York
24 *Diana,* Masdorp, Antw.
26 *Udo Frederik,* v. d. Werff, d.°
Aangekomen.
15 *Stella Matutina,* Beekman, Hamburg
In lading.
26 *Jeannette Marianne,* v. Ingen, Antwerpen
Tjadda Gezina, Staal, d.°
Anna Maria, v. d. Kooy, d.°

Monte-Video *Aang.*
25 ap. *Clasina,* Vassen, Rott.
Vertrokken.
28 *Harmonie,* Mulder, Engeland

Rio-Janeiro *Vertr.*
6 mei *Cesar,* de Jong, Californië

Bahia *Aangekomen*
3 mei *Willem,* Molenaar, Rio-Grande
5 *Harmonie,* Tunteler, Antwerpen

St. Thomas *Vertr.*
30 apr. *Louise & Leonide,* Utheman, Kaap Haïti en Rotterdam

New-York *Aangek.*
17 mei *Maria,* Jongebloed, Cardiff

Boston *Uitgeklaard*
18 mei *Sirene,* Schroot, Rio-Janeiro

Galatz *Vertrokken*
18 mei *Mercurius,* Oldenburger, Amsterdam

Konstantinop. *Vertr.*
5 mei *de Zwerver,* Schuth, den Donau

Triëst *Aangekomen*
29 mei *Eersteling,* Schuring, Amsterdam
Maroim, Kuiper, d.°
Themis, Buiten, Newc.

Venetië *Vertrokken*
28 mei *Triest* (st.), Buys, Rotterdam via ....

Ancona *Aangekomen*
25 mei *Hoop,* Boer, Antw.

St. Ubes *Aangekomen*
20 mei *Dankbaarheid,* v. d. Berg, Gibraltar

Lissabon *Aangekomen*
27 mei *Gezina Jantina,* Bekkering, Cardiff
Vriendschap, Lodewijks, Swansea

Oporto *Vertrokken*
26 mei *Harmonie,* Doewes, Cardiff

Nantes *Aangekomen*
31 mei *Geertruida Femina,* Bakker, Stettin
Josephine Marie, Lemerle, Rotterdam
Vertrokken.
31 *Foederis Arca,* Fraquin, Rotterdam

Runcorn *Aangekomen*
1 junij *Adm. Gr. v. Heiden,* Drent, Denemarken
Vertrokken.
1 *Doris,* Bond, Zuiderzee
Letitia, Pile, Dordrecht

Porthcawl *Vertr.*
1 junij *Ellinor,* Doughton, Rotterdam

Plymouth *Binneng.*
1 junij *Medea,* Harley, Licata n. Rotterdam
Vertrokken.
1 junij *Jonge Aukje,* Balk, Charlestown

Bij **Dartmouth** *Aang.*
2 junij *Euterpe,* Kuipers, Soerabaija n. Rotterd. (met gebrek aan proviand en wordt daarvan voorzien; alles wel a. b.)

Bij **Goudstaart** *Aang.*
31 mei *Doesborgh,* Spaanderman, Monte-Video n. Amst.

Portland *Aangekomen*
1 junij *Margaretha Antina,* de Boer, Benicarlo n. St. Petersburg

Folkestone *Gepass.*
1 junij *Nova Zembla,* Mammes, Rott. n. Bat.

Londen *Aangek.*
2 junij *Aurora,* van Dijk, Fjellbacka
In lading.
Esperance, Dirksen, Amsterdam
Uitgeklaard.
1 *Stientje Roemeling,* Bruins, Demerary
2 *Swaantje Groenendal,* Rasker, avontuur

Gravesend *Aangek.*
2 junij *Johanna Roelfina,* Broekema, Holmstad
Dieverdina, de Jonge, Gothenburg
Seppe Visser, de Jong, Workum
Jenne Nolles, Goede, Groningen

Ipswich *Aangek.*
1 junij *Victoria,* Bowser, Dordrecht

Goole *Aangekomen*
1 junij *Mystery,* Hudson, Vlaardingen

Hull *Aangekomen*
1 junij *Olive,* Blanchard, Vlaardingen

Middlesbro' *Aangek.*
1 junij *Adriana Francisca,* v. Eyk, Vlissingen

Hartlepool *Vertr.*
1 junij *Jantje Nanninga,* Meihuizen, Alicante

Sunderland *Aang.*
31 mei *Frühling,* Winner, Schiedam
1 junij *Eagle,* Washburn, Rotterdam

Shields *Aangekomen*
1 junij *Jane Ellen,* Richards, Rotterdam
Espérance, Mitzlaff, d.°
Vereinigung, Itzen, Schiedam
Janna Lukkina, Bontekoe, Yarmouth
Annette Cathalina, Kramer, Londen
Graces, Lewis, Dordrecht
Camilla, Clemens, d.°
Bordeaux, Nelson, Hellevoetsluis
Vertrokken.
2 *Laura & Adèle,* Lundt, Java

Warkworth *Aangek.*
31 mei *Derwentwater,* Duthie, Schiedam

Dundee *Aangekomen*
1 junij *de Tijd,* Norel, Harlingen

Antwerpen *Vertr.*
1 junij *Jacobus,* Koning, de Oostzee

Leer *Aangekomen*
29 mei *Gretina Kramer,* Folkerts, Antwerpen

Altona *Aangekomen*
1 junij *Thedina,* Beerthuis, Amsterdam

Gluckstadt *Aangek.*
1 junij *Vrouw Geertruida,* Heijenga, Londen

Itzehoe *Aangekomen*
1 junij *Geertruida,* Rasker, Londen

Cuxhaven *Vertr.*
2 junij *Jenny,* Niejahr, (v. Stockholm) Rott.
Jantina Pietronella, de Boer, (v. Amsterd.) Dantzig
Saramacca, de Vries, Gibraltar en Triëst

Bremerhaven *Aang.*
1 junij *Zeelust,* Star, Riga
Vertrokken.
31 mei *Twee Gebroeders,* Albers, Groningen
Catharina, Buisman, Rotterdam

Rugenwalde *Vertr.*
30 mei *Ida Gesina,* Egberts, Holland
Anna, Hoekstra, d.°

Dantzig *Vertrokken*
30 mei *Almuth Catharina,* Buss, Harlingen
Engelina, Christians, Amsterdam
Hollander (st.), Rott. (passeerde 1 jun. de Sond)
31 *Rembrandt* (st.), Amst.
August, Brüdgam, d.°
Glory, Kamp, d.°
Emilie, Völsch, Rott.
Antonie, Mohr, d.°
Bertha, Mildahn, d.°
Alexandrine, Vagt, Dordt
Wilhelmina Egberdina, Top, Londen
Rensina, Kramer, Bremen
Hermann, Prohn, Schied.
Otto, Haut, Holland
Dirkje, Burghout, Harlingen
Rieka Ann, de Wall, Koogerpolder

Bolderaa *Aangek.*
26 mei *Jacoba Alida,* v. d. Laan, Liverpool
27 *Arendina,* Boerhave, Cette
28 *Hendrika,* Huisman, Liverpool

Kroonstad *Aangek.*
28 mei *Nieuwendam,* de Jonge, Amsterd.
Maria Reifina, de Groot, Liverpool

Redite, Hoveling, Bergen
Roelfina, de Groot, dito
29 *Alida Petronella,* Potjewijd, Amst.
Michael Kursitt, Wittinski, dito
Hillechien Vos, Lever, Newcastle
Wilhelmina, Meijer, Rostock

Stockholm *Aangek.*
26 mei *Gezina,* Bekkering, Triest
Alster, Pettersson, Amst.

Dalaroe *Aangekomen*
28 mei *Christina Martha,* Tunteler, Amsterdam

Korsoer *Uitgekl.*
29 mei *Concordia,* Huizing, de Oostzee

Kopenhagen *Uitgekl.*
1 junij *Aurora,* Schuldt, Holland
Gepasseerd.
31 mei *Vriendschap,* Zontman, Shields n. St. Petersburg

Elseneur *Aangek.*
31 mei *Margar. Arendina,* de Jonge, Stockholm n. Southampton
Ch. Napier, Thorsen, Reval n. Schiedam

Rendsburg *Gepass.*
28 mei *Catharina,* Terfehn, Nyborg n. de Zaan
30 *Lina,* Waschow, Libau n. Amsterdam
Luctor & Emergo, Kuipers, Bremen n. Stockholm
Anna Elisa, Lukje, Amsterdam n. Veile
31 *Petina,* Groenewold, Nyborg n. de Zaan
Elisabeth, Bos, d.° n. d.°

—o—

Brouwershaven 3 junij. Volgens ontvangen berigt is ten noorden van den vuurtoren van West-Schouwen op het strand aangespoeld een stuk van een schip, waarop met witte letters op een zwarten grond staat: *of Errol.*

St. Ubes 25 mei. De Belgische bark *Progrès,* kapit. van den Kerkhove, van Pomaron naar Bristol, den 24 april lek alhier binnengeloopen, is afgekeurd en verkocht.

—o—

Gepraaid:

18 maart, op 37° ZB. en 10° OL., *Jan Hendrik,* Lelyvelt, van Gothenburg naar Melbourne.

17 april, op 2° 30′ NB. en 23° 4′ WL., *Hendrina,* van Breen, van Banjoew. naar Rotterdam, 105 d. reis.

23 april, op 3° 40′ NB. en 21° WL., Ned. bark *Bangalore* (?), van Java naar Rotterdam.

10 mei, op 33° NB. en 40° WL., *Holland,* Auffmorth, van Soerabaija n. Amst.

20 mei, op 47° 10′ NB. en 15° WL., *Hendrika,* Bus, v. Newcastle n. Soerabaija.

20 mei, op 48° NB. en 13° WL., *Ida Maria de Raath,* de Boer, van Cardiff naar Buenos-Ayres.

—o—

2 junij. De wind te **Deal** O. Z. O.—O.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
2 junij *Adeline,* Ulrichsen, Hong Kong
Prudentia, Brusewitz, New-York
Wieka, Eefting, St. Pet.

Hellevoet *Zeilklaar*
Durango, Astrup, Christiania

Amsterdam *Vertr.*
2 junij *Onderneming,* Feenstra, Kust van Guinea

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 4 junij: 1ste getijde 5 ure 17 min.; 2de get. 5 ure 41 min.

Arnhem. Waterhoogte 3 junij 1.61 el. (gev. 7 d.)

Keulen. Rijnhoogte 3 junij 7 voet 8 duim Rijnl. (gevallen 4 d.)

Dusseldorp. Aangekomen 2 junij: F. van de Weerd van Rotterdam met 2040 ctr.

Cargalijsten.

Rotterdam.

(*Voorloopige opgave.*)

BATAVIA en SAMARANG, Ternate, T. Cars Tz. — 5470 pic. Koffij, 8501 pic. Suiker, 300 pic. Notenmuscaat, 400 pic. Tin, 215 pic. Rotting, N. H. M.

Amsterdam.

GIRGENTI, Dido, van Wijk. — 2860 cant. Zwavel, Simon Thomas en Co.

ALICANTE, Catharina, de Groot. — 300 p. Spart, Louis Flament; 25 pijp. Wijn, 457 p. Matten, 6 pijp. Wijn, Order.

goed grof bleek groenachtig grijs 90/ a 94/, laag middl. en middl. bleek grijsachtig 83/ a 85/6, klein 82/6 a 83/6. Brazil goed en mooi ord. bleek 74/ a 76/6. **Thee** flaauw; groene iets lager. 12,683 k. werden aangeboden en daarvan 1690 k. verkocht. **Rijst.** Bengal flaauw, Cargo vast, middl. en good Moonghy 9/ a 9/6, good Ballam 8/6 à 9/, ord. en middl. roe 8/6, mooi nieuw paarl wit 14/ a 14/6, goed middl. oud 13/, oude Necranzie 8/6. **Peper.** Penang 3½ a 3¾ d., Singapore 3¾ d. **Katoen** flaauw. **Metalen.** Schotsch Gietijzer 50/6. Tin vast, Straits 127/6. **Lijnzaad** in een deen, Calcutta loco 67/ a 66/9. **Oliën.** Lijn- stil 45/ a 45/3, Julij/Dec. 43/9; Raap- stil 49/ en 51/, Julij/Dec. 46/3; Cocos- flaauw 48/ a 48/6 en 50/ a 50/6; Palm- 37/ a 37/6; Terpentijn- stil 95/ en 97/; Petroleum 1/10, ruwe £ 15.10. **Talk** flaauw loco 43/, Junij 42/9 a 43/, Julij 43/3, Oct./Dec. 46/.

Antwerpen 2 Junij.

Koffij met goede vraag. **Granen** vast; roode Amer. Winter Tarwe ƒ 12½, Wolgast ƒ 12¾, Wismar ƒ 12½ a ¾, Stettin ƒ 12⅞ a ½, Holstein ƒ 12½ a ½, Koningsb. ƒ 12½. Rogge stil, Dantzig ƒ 7½, Fransche ƒ 7½ a ¾, Amerik. ƒ 7½ entr. Gerst vast; Stettin ƒ 6½, Wolgast ƒ 6½ a 6¾, Odessa ƒ 6½, Smyrna ƒ 6½. **Oliezaden** met geringen omzet. **Huiden.** Verkocht werden kav. 16 a 40 c., kav. 21 a 41 c., kav. 22 a 27 a 40 c., kav. 229 a 45 c., kav. 126 a 40 c. **Petroleum.** Geraff. met goede vraag op levering; fr. 73 a 73½ op Aug., fr. 74 a 75 op Sept. en fr. 78 op Sept./Dec.; loco stil, licht gele fr. 67 a 68, witte fr. 70. **Harst.** Fransche ƒ 14.

Hamburg 2 Junij.

Granen. Tarwe in loco stil; van het buitenland blijven ligtere soorten gezocht; voor 122/123 ℔ van Denemarken is 91 rth. bco. vast geboden en zal tot 92 nog wel verkocht worden. Rogge in loco vast; van Elbing is 120 ℔ Holl. per Junij/Julij a 72 rth. bco. (met bijzondere conditie) verkocht, en is van de Pruissische Oostzee 80 ℔ per Junij tot 74, per Sept./Oct. tot 74½ rth. te bekomen. **Raapolie** loco zonder handel, per Oct. 29 mb. 8 sch. **Koffij** iets levendiger. **Zink.** Verk. loco 5000 c. tot 11 mb. 8 sch.

New-York 23 Mei.

Petroleum. Geraff. loco 48 c., per Aug. 52 c.; ruwe 33 c.

Bahia 12 Mei.

INVOER-ARTIKELEN. Iersche **Boter** van onvoldoende kwaliteit bedong 700 r., Fransche dito 600 a 640 r. Holl. **Kaas** 2 $ 160 a 2 $ 300.

UITVOER-ARTIKELEN. **Suiker** onveranderd op 1 $ 600 a 1 $ 700 voor Muscovados en 2 $ 150 a 2 $ 300 voor witte. Het weder is regenachtig en daardoor gunstig voor den aanstaanden oogst. **Koffij** zonder aanvoeren. De bekende ziekte heeft op nieuw de aanplantingen van Caravellas aangetast. **Cacao** schaarsch en zonder vraag. **Katoen** hooger; men betaalde eerst 15 $ 500 en ten slotte 18 $ 000. **Huiden** onveranderd; gedr. 200 r., dr. gez. 150 r. **Tabak** in bladen bijna zonder handel; alleen in Nazareth had een kleine omzet plaats tot vorige prijzen, namelijk 4 $ 000 voor 3a, 5 $ 000 voor 2a, 6 $ 500 voor 1a, 7 $ 300 voor flor. en 9 $ 500 voor patent. Mangostes onveranderd. **Vrachten** als voren; Kanaal om order Suiker 45/ a 55/, Tabak 55/ a 60/. **Wissel** op Londen 27¾ a 28 d., Parijs 340 a 345.

Santos 5 Mei.

Koffij. De aanvoer gedurende de maand April bedroeg ca. 120,000 arr.; men verwacht echter dat dezelve spoedig belangrijk zullen verminderen. Er is voortdurend goede vraag, waartoe de afloop der Nederl. Koffij-veiling het hare heeft toegebragt. Men noteert: super. en good first 7 $ 100, regulars 6 $ 900 a $ 7, infer. 6 $ 200 a 6 $ 800, round lots 6 $ 900 a 7 $ 100, terwijl er alle waarschijnlijkheid bestaat van eene spoedige verhooging.

Monte-Video 29 April.

De stand onzer markt is nog in geenen deele verbeterd, integendeel ten gevolge van de pogingen die door generaal Flores werden aangewend om een opstand te bewerken, ofschoon dezelve mislukt zijn, is de stemming nog ongunstiger geworden en gaat er weinig om, vooral daar de nationale gardes onder de wapenen zijn.

INVOER-ARTIKELEN. Men noteert **Zout** Cadix $ 0.85 a 0.90. Stearine **Kaarsen** $ 0.22. **Jenever.** Hamb. $ 1.10 per Dame Jeanne. Geraffin. met nieuwen aanvoer, puike kwal. $ 2.04, infer. $ 1.95.

UITVOER-ARTIKELEN. Gez. **Huiden.** De Saladeros werken matig door, en de verkoopen bedroegen slechts ca. 18,500 st., men betaalde voor M.-V. Koe- $ 4.50, Ossen- dito $ 5.70 a 5.80 en tot $ 5.60 a 5.70 blijft er kooplust bestaan; gedr. met vraag voor de Vereenigde Staten en Spanje; houders zijn echter niet gretig om te verkoopen; de aanzettingen bedroegen ca. 14,000 st. en de voorraad op heden 45,000 st.; puike kwal. voor Duitschland ontbreekt, middelb. kwal. met Zomerhaar noteert men $ 5.20 voor Koe- en $ 5.40 voor Ossen-; gez. Paarden- schaarsch op $ 1.40, gedr. 90 c. a $ 1. **Wol** met geringen handel door de slechte keuze; 2800 ar. bedongen $ 2.40 a 4. **Haar** goed gemengd vast op $ 15 a 16, Koe- $ 16 a 17.60. **Talk** $ 1.65 a 1.70 met gretige koopers. **Horens.** Ossen- $ 32 a 36. **Vrachten** naar Engeland om orders gez. Huiden en Talk 45/ a 50/, Balen 30/ en 5 pc., alles met 10 pc. verhooging voor 't Vasteland. **Wissel** vast; Londen 52¾ a 53, Parijs fr. 84½ a 85, Oncies $ 15.36.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:

R. C. VAN SENUS
en
J. A. VAN DER WALLEN.

Kralingen
3 Junij 1863.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ons betoond bij het overlijden van ons geliefd Dochtertje, brengen wij langs dezen weg onzen opregten dank.

J. BULTERMAN.
E. A. BULTERMAN,
STAATS.

Rotterdam
3 Junij 1863.

Blijkens Notariële Acte, den 1 Junij 1863 te Rotterdam gepasseerd, is door de Ondergeteekenden ARNOLDUS VAN VEEN en deszelfs Zoon HENDRIK VAN VEEN, wonende aldaar, aangegaan eene **Vennootschap** tot uitoefening der **Vleeschhouwers-Affaire**, zijnde eene voortzetting der Zaken sedert jaren door den eerst Ondergeteekende alhier gedreven. De Vennootschap zal zijn gevestigd te Rotterdam en canteren onder de Firma van

A. van Veen en Zoon,

van welke alleen de tweede Ondergeteekende de signature zal hebben, in en omtrent alle zaken de Vennootschap betreffende, en dus niet tot het Negotiëren van Gelden, aangaan van Borgtogten of andere bezwarende Contracten, als waartoe beider particuliere handteekening wordt vereischt. En zulks voor den tijd van vijf jaren, ingegaan primo Junij 1863, en zullende alzoo eindigen ultimo Mei 1868, wanneer namelijk zes maanden te voren door den eenen aan den anderen Vennoot eene opzegging is geschied, bij gebreke waarvan de Vennootschap weder voor een jaar wordt verlengd, en welke continuatie alsdan van jaar tot jaar zal plaats hebben totdat eene opzegging zal zijn geschied, terwijl evenwel, in geval van overlijden van een der Vennooten, de Vennootschap bij het einde der maand, waarin zoodanig overlijden plaats vindt, zal eindigen.

A. VAN VEEN.
H. VAN VEEN.

DOCTOR
G. H. VAN VOLLENHOVEN,
uit de WIJNSTRAAT,
IS VERHUISD
naar de **GLASHAVEN**, wijk 1, n.° 352, op den *Hoek van de Oranjestraat.*

Het HOTEL de l'EUROPE
te *Königswinter*,

aan den voet van het Zevengebergte, op de schoonste plek van den Rijn gelegen, wordt het geëerde reizende Publiek bijzonder aanbevolen.

NB. Familiën, welke langeren tijd daar denken te blijven, genieten aanzienlijke vermindering van Prijzen.

ER WORDT GEVRAAGD ten spoedigste een **Bekwame**

SMIDSKNECHT,

tegen **goed loon**, bij G. KLEYN, Mr. Smid, Bergschenhoek.

BERIGT.

Den Handel in Manufacturen geheel kwiterende, worden de voorradige Goederen, als: Zwarte en Gekleurde Zijden, Fantaisie Stoffen, Châles, Mantels, Mantilles, Kanten, enz., allen tot Fabrieksprijzen uitverkocht.

Hoogstraat, 9—508.

J. H. FOL Junr.

BONNETERIE
CHEMISES SUR MESURE,
CHs. COUCKE,
515, Hoogstraat.

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL.
Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot **SEA GULL**, Kapitein J. LEETHAM, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **aanstaanden Zaturdag**, *des avonds.*

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

ROTTERDAM — GRANGEMOUTH,

in directe verbinding met **GLASGOW**, door het Forth- en Clyde-Kanaal.

Het Stoomschip **LOUISE**, Kapit. P. J. VAN DER GRIENT, zal van hier naar GRANGEMOUTH vertrekken ZATURDAG 6 Junij, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

HET GROOT GENEESMIDDEL VOOR ALLEN.
Bekend door de geheele Wereld.

De ZALF en PILLEN van HOLLOWAY.
Ongestelde Maag.

Wanneer de maag in gebreke blijft hare functien te doen, ontstaat er indigestie, waarvan de gevolgen steeds onzeker zijn. Wanneer het voedsel onverteerd de werkelooze maag verlaat, veroorzaakt het ontsteking in de darmen en meer andere ongemakken. Om de ontstelde spijsvertering te herstellen en de eerste kwade voorteekenen weg te nemen, is geen middel zoo goed als de spijsverterende Pillen van HOLLOWAY, welke in ernstige gevallen bijgestaan moeten worden door de Zalf; deze laatste moet dan over de maag of over den rug gewreven worden ten minste tweemaal daags en gedurende tien minuten. De buitengewoon genezende kracht, die deze middelen uitoefenen op de maag, op den lever en op de darmen, geeft onmiddellijk verligting; zij herstellen de geschokte gezondheid en vernietigen zoowel de gevolgen als de oorzaak der ziekte.

De Zalf en Pillen moeten te zamen gebruikt worden voor de genezing der volgende Kwalen.

Open Beenen.	Jicht.
Zwerende Borsten.	Lendenpijn.
Brandwonden.	Aambeijen.
Steenpuisten.	Rheumatiek.
Bijen- en Muskietensteek.	Schurft.
Winterhanden.	Zwerende Tepels.
Kanker.	Keelpijn.
Stijve Gewrichten.	Huidziekte.
Likdoorns.	Scheurbuik.
Melaatschheid.	Zeere Hoofden.
Zweren.	Puisten van alle soorten.
Ontsteking der Lever, Nieren en Baarmoeder.	Wonden enz., enz.

Zijn op *franco* aanvraag a contant te bekomen bij den Heer J. M. VAN RENESSE, Depôthouder te *'s Gravenhage;* bij den Heer M. CLOOS, in de Vriesche Apotheek, Hang, bij de Zeevischmarkt, n.° 441, te *Rotterdam*, en bij den Heer J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te *'s Hertogenbosch;* alsmede in Holloway's **Etablissement**, te *Londen*, 244, Strand, en te *New-York*, 80, Maiden-Laine.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Potjes Zalf .. ƒ 0.80, ƒ 1.85, ƒ 3, ƒ 7.05, ƒ 13.85, ƒ 20.95.
Doosjes Pillen ƒ 0.80, ƒ 1.85, ƒ 3, ƒ 6.75, ƒ 13.50, ƒ 20.50.

*** Door de grootste Doozen of Potjes te nemen doet men zich groot voordeel.

NB. Bij ieder Doosje Pillen of Potje Zalf is een papier gevoegd dat den Patienten aanwijst hoedanig te handelen.

ROTTERDAM EN HULL,
voor PASSAGIERS en GOEDEREN,
met de Stoomschepen

SWALLOW, ... } IEDEREN
OCEAN QUEEN, } Woensdag en Zaturdag.

Het Stoomschip **OCEAN QUEEN**, Kapit. TH. HUTTON, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL Zaturdag 6 Junij 1863.

Adres bij *SEEUWEN & Co.*

ROTTERDAM — NEWCASTLE.
Voor Passagiers en Goederen.

De Stoomboot **LORD RAGLAN**, Kapitein **J. H. Thompson**, zal van hier naar NEWCASTLE vertrekken ZATURDAG 6 Junij, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

ARNHEMSCHE
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.
ZOMERDIENST.
DAGELIJKSCHE VAARTEN
MET DE STOOMSCHEPEN
ARNHEM I & II,
TUSSCHEN
ARNHEM, WAGENINGEN, RHENEN, WIJK BIJ DUURSTEDE, CULENBORG, VREESWIJK, SCHOONHOVEN en ROTTERDAM.

Van ARNHEM naar ROTTERDAM, des morgens 8 ure.
Van ROTTERDAM naar ARNHEM, des morgens 8½ ure.

Nadere inlichtingen geeft de **Agent**, de Heer J. P. DE COCK, Boompjes, *Rotterdam.*

Arnhem,
20 April 1863.

DE DIRECTEUR.

Openbare Verkooping,

ten overstaan van den Notaris *H. SCHUYTEN*, te Dordrecht, in het Koffijhuis van **Zahn**, bij Veiling op Zaturdag 6 en bij Afslag op Zaturdag 13 Junij 1863, telkens 's voormiddags ten 11 ure, van de volgende hechte, sterke en in goeden staat onderhouden

ONROERENDE GOEDEREN.

N.° 1. Een **HEERENHUIS** en **ERF**, ingerigt om in Twee afzonderlijke Gedeelten te worden bewoond, staande en gelegen te Dordrecht, aan de Varkenmarkt en strekkende tot aan de Knolhaven, geteekend A, 343 en 356.

Dit Pand bevat: aan de Varkenmarkt, beneden, een WIJNPAKHUIS, met gemetselde Hokken, en boven, onderscheidene KAMERS, meerendeels Gestukadoord, Behangen en van Schoorsteenen voorzien, waarvan sommige met Marmeren Mantels; KEUKEN met Havenpomp en ZOLDER, en aan de Havenzijde, onderscheidene Gestukadoorde en Behangen KAMERS, waarvan 2 voorzien van Schoorsteenen met Marmeren Mantels, alsmede KEUKEN met Havenpomp; zijnde het geheele Pand voor het overige ruim voorzien van KASTEN, SLAAPPLAATSEN en andere GEMAKKEN.

Te aanvaarden: het Wijnpakhuis met de Woning aan de Varkenmarkt met 3 November 1863, terwijl het Huis aan de Knolhaven verhuurd is tot 30 April 1865, tegen ƒ 200 's jaars.

Grondlasten 1863 ƒ 45.22.

N.° 2. Een **HEERENHUIS** en **ERF**, te Dordrecht, naast vorig Perceel, strekkende van de Varkenmarkt tot aan de Knolhaven, geteekend A, 344, bevattende een Gestukadoorde GANG, bevloerd met Marmeren Tegels, een Gestukadoord KANTOOR met afzonderlijken Ingang aan de Havenzijde, onderscheidene Gestukadoorde en Behangen KAMERS, waarvan 2 met Schoorsteenen met Marmeren Mantels, KEUKEN met Havenpomp, KELDER, goeden KLEERZOLDER, en WIJNPAKHUIS of BERGPLAATS voor Wijnen, terwijl het Huis ruim voorzien is van al die Geriefelijkheden, welke in een welingerigt Huis voor den Fatsoenlijken Stand vereischt worden.

Het Huis verhuurd tot 1 Mei 1864, met een optiejaar, voor ƒ 400 's jaars.

Grondlasten 1863 ƒ 39.90.

N.° 3. En een **GEBOUW** en **ERF**, te Dordrecht, naast vorig Perceel, strekkende mede van de Varkenmarkt tot aan de Knolhaven, geteekend A, 345, ingerigt: beneden tot LIKEURSTOKERIJ van de 6de Klasse, met ruime Bergplaatsen en Havenpomp, alsmede Gestukadoord en Behangen KANTOOR met Stookplaats, en boven tot groote, ruime WONING, met Vrijen Opgang, bevattende onderscheidene Gestukadoorde en Behangen KAMERS, waaronder eene Suite, alsmede KEUKEN met Havenpomp.

De Likeurstokerij verhuurd tot 30 Junij 1864, voor ƒ 250 's jaars, terwijl de Bovenwoning te aanvaarden is na de voldoening der Kooppenningen.

Grondlasten 1863 ƒ 21.36.

Voormelde Panden zijn te bezigtigen op 4, 5, 11 en 12 Junij a. s., van 11 tot 2 ure, met een Consent-Biljet van den Notaris SCHUYTEN.

Nader onderrigt te bekomen ten Kantore van voorn. Notaris SCHUYTEN, te Dordrecht.

STADS-HERBERG. — NIEUWE WERK.
Duitsch Zomer-Théatre,
IN DE ZAAL DE MAAS.
HEDEN AVOND VOORSTELLING,

door het uitmuntend Gezelschap van het Grand Théatre te *Amsterdam*, onder Directie van den Heer VAN LIER.

Entrée 25 Cts.

Rotterdamsche Stoomvaart-Vereeniging.
ROTTERDAM—HARBURG—HAMBURG.

De *MAASSTROOM*, Kapit. J. J. HANSEN, vertrekt **Woensdag morgen 10 Junij.**

De Agenten P. A. VAN ES & Co.

GENERAL STEAM-NAVIGATION COMPANY.
ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoom-Schepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

JUNIJ 1863.

Donderdag 4, 's middags **12** ure.	**Dingsdag 9**, 's namiddags **4** ure.
Zaturdag 6, 's namiddags **2** „	**Donderdag 11**, 's morgens **7** „

VRACHTEN: Groote Kajuit £ 1.7.—, heen en terug £ 2.0.6.
Voor-Kajuit „ —.17.6, „ „ „ „ 1.6.6.

GEBROEDERS SMITH, *Agenten.*

STOOMBOOTDIENSTEN.
TELEGRAAF.
JUNIJ 1863.

Van ROTTERDAM naar ANTWERPEN.			Van ANTWERPEN naar ROTTERDAM.		
* 5 Vrijdag	's morgens	11.—	5 Vrijdag	's morgens	3.—
* 6 Zaturdag	's namiddags	12.—	6 Zaturdag	„	3.30
* 8 Maandag	„	12.30	8 Maandag	„	5.30
9 Dingsdag	's morgens	2.30	9 Dingsdag	„	6.30
10 Woensdag	„	3.30	10 Woensdag	„	7.30
11 Donderdag	„	5.—	11 Donderdag	„	8.30

☞ Op de met een * gemerkte dagen wordt op de geregelde aankomst der corresponderende Treinen van den Hollandschen en Rhijn-Spoorweg gewacht. Bij de aankomst van deze Treinen is er een Geëmploijeerde van de Dienst aan het Station tegenwoordig.

PASSAGIERS-VRACHTEN van ROTTERDAM op ANTWERPEN:
Groote Kajuit ƒ 2.50, Heen en Terug ƒ 4.— Voor-Kajuit ƒ 1.50, Heen en Terug ƒ 2.50.
Passagiers-Bagage vrij. — Kinderen beneden de 10 jaren Halve Vracht.
LIGPLAATS: *BOLWERK.*

ZUID-BEVELAND.
JUNIJ 1863.

Van ROTTERDAM naar GOES.			Van GOES naar ROTTERDAM.		
5 Vrijdag	's morgens	8.30	7 Zondag	's morgens	4.30
8 Maandag	„	9.30	9 Dingsdag	„	4.30
10 Woensdag	„	11.—	11 Donderdag	„	7.—
12 Vrijdag	's namiddags	1.—	14 Zondag	„	9.30

Verminderde Passagiers-Vrachten van *Rotterdam* op *Goes* en terug.
1ste Kajuit ƒ 2.50. Heen en terug ƒ 4. 2de Kajuit ƒ 1.50. Heen en terug ƒ 2.50.
Passagiers-Bagage vrij. Kinderen beneden de 10 jaren betalen halve Vracht en zijn beneden de 2 jaren (onder geleide) geheel vrij.
LIGPLAATS: *OUDE HOOFD.*
VERWEY & Co., *Cargadoors-Expediteurs*, Boompjes te Rotterdam.

VERTREK der SPOORTREINEN.
Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amst.: 7.10, 9.10, 10.30, 1.45, 3.25, 7.45
„ „ alleen naar 's Hage: 5.45 's nam., 9.45 's avonds
„ „ naar Schiedam op de werkdagen: 12 's middags
„ Amst. naar Rott.: 7.10, 9.10, 11.40, 2.40, 4.30, 7.40
„ 's Hage „ „ 6.50, 9.16, 10.42, 1.50, 4.15, 6.43, 8, 9.53
Aank. te Rott.: 7.30, 10.3, 11.23, 2.37, 4.55, 7.30, 8.45, 10.40

Vertrek van ***Rijn-Spoorweg.***

Rotterd.: 6.30, 8.15, 10.30, 12 (werkd.), 12.25, 2.20, 4.05 (werkd.), 5.50, 7.50, 9.10.
Amsterd.: 5.35, 6.55, 8.20, 11.05, 12.30, 2.40, 4.25 (werkd.), 6.25, 8.30, 9.
Arnh. n. Utr.: 6.10 (werkd.), 7.45, 10.20, 12, 1.55, 6.05, 7.15, 7.45.
Utrecht n. Rotterd.: 5.50, 8.15, 9.05, 12.20, 1.20, 3.40, 5.30 (werkd.), 7.40, 9.45.
Gouda n. Rott.: 7.10, 9.04, 9.35, 1.15, 1.57, 4.37, 6.24 (werkd.), 8.18, 10.32.
Aank. te Rott.: 8.20, 9.40, 10, 1.50, 2.25, 5.10, 7 (werkd.), 8.40, 11.10.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rotterdam: 10.30 's morg. en 3.10 's namidd.
„ Breda: 6.45 's morg., 12.40 's midd. en 5.35 's namidd.
„ Antw.: 7.50 's morg., 12.20 's midd. en 5.50 's namidd. de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. VAN RHYN, te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

DONDERDAG 4 Junij 1863, N.° 132.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Ter aanvulling van het verslag der Zitting van de Tweede Kamer van *dingsdag 2 junij* volgt hier nog een overzigt der redevoeringen, door de heeren *Idzerda* en *Blom* in die zitting gehouden.

De heer **Idzerda** betreurt even als de heer Gevers zeer dat de wetenschappelijke strijd die er bestaat tusschen den hoogleeraar Mulder, adviseur voor de scheikunde bij het departement van Kolonien, en den heer Junghuhn, belast met de leiding van de kinacultuur op Java, over de waarde van de kinasoort die tot heden bij voorkeur in onze Indische bezittingen werd aangeplant, is ontaard in een persoonlijken strijd. Deze is zelfs zoo hoog gestegen, dat de rapporten over dat gewigtig onderwerp bij het departem. van Kolonien aanwezig, niet geschikt zijn om aan de Kamer te worden medegedeeld wegens de daarin voorkomende personaliteiten. Spreker betreurt dit te meer, daar, zoodra een wetenschappelijk verschil een persoonlijk karakter krijgt, het oordeel niet meer onbevangen is, maar beneveld wordt door hartstogten en geen vertrouwen verdient. Ieder zal erkennen de moeijelijke positie, waarin de Minister van Kolonien, als geen deskundige, hierdoor geplaatst is. Zeer teregt heeft die Minister zich van alle inmenging in dien strijd onthouden maar de zaak uit een praktisch oogpunt behandeld, door als zijne zienswijze aan den Gouverneur-Generaal te schrijven „dat, naar zijn oordeel, de tijd hier uitspraak behoorde te doen, en dat nieuwe aanplantingen nu niet raadzaam waren te achten, maar dat uitroeijing van de bestaande ook verkeerd zou zijn, omdat later misschien blijken mogt dat zij werkelijk goed en genoegzaam quinine-gehalte kunnen opleveren;" terwijl de Mem. van Beantw. verder zegt: „dat uit een dezer dagen ontvangen verslag reeds inmiddels blijkt, dat bij een onderzoek van twee vijfjarige boomen der genoemde soort werkelijke vooruitgang in het quinine-gehalte is waargenomen." Als *voorloopigen* maatregel kan spr. zich daarmede volkomen vereenigen; de Min. kon, in de gegeven omstandigheden, niet anders handelen; maar hij acht het te gewaagd om op den duur de beslissing van dit hoogst gewigtig geschilpunt geheel en alleen aan de uitspraak des tijds over te laten, zonder verder in scheikundige onderzoekingen te treden, vooral van die kina-soorten, welke men voornemens is voortaan aan te planten; men zal dan steeds onbekend blijven met de verhouding van het quininegehalte tot den groei en de ontwikkeling der planten. Die kennis is toch hoogst noodzakelijk, wil men niet alles aan eene onbekende toekomst overlaten; want, al moge het waar zijn dat *Cinchona calisaya* (Konings kina), die men thans in de plaats van de *Cinchona Pahudiana* wenscht aan te planten, elders als de beste soort geroemd wordt, dan is het daarom nog niet zeker, dat hetzelfde onder veranderde omstandigheden ook het geval zal zijn in onze O. I. bezittingen.

De ondervinding heeft, zegt spreker, toch geleerd dat het quinine-gehalte in dezelfde kinasoort in verschillende landen zeer verschillend is, en hieraan is het misschien toe te schrijven, dat de *Cinchona Pahudiana* of sesuur-folia in Britsch Indië gekweekt, weinig of geene waarde heeft en op de prijslijst onderaan is geplaatst; maar dit bewijst niet dat diezelfde soort in onze kolonien gekweekt, ook geen waarde zal hebben; bodem, klimaat en behandeling der plant hebben daarop grooten invloed. Daarom gelooft spreker dat het van veel belang is vooral een groot getal kinasoorten aan te planten, ten einde eene ruime keuze te hebben en van tijd tot tijd vooral ook de boomen die hunnen wasdom naderen een naauwkeurig en scheikundig onderzoek te doen ondergaan omtrent het quinine-gehalte in die onderscheiden soorten, om dan daaruit die soorten voor eene vaste cultuur te kiezen, die in een botanisch en chemisch opzigt het meest geschikt gebleken zijn voor *onze* kolonien. Alsdan zal men een vasten grondslag van beoordeeling hebben en voorkomen dat de kina-cultuur, die reeds zoo veel moeite, inspanning en schatten gekost heeft en verder zal kosten, en die bij wèlslagen onberekenbare voordeelen belooft aan Moederland en kolonien, niet opgeofferd worde aan persoonlijke eerzucht en vasthoudendheid aan eenmaal opgevatte denkbeelden. Spreker vertrouwt dat het helder doorzigt en de practische blik van dezen Minister ons voor die ramp zullen behoeden.

De heer **Blom** heeft aan de algemeene beraadslagingen geen deel genomen, omdat hij 't overbodig achtte te verklaren, dat hij de rigting van het Ministerie en die van den Minister van Kolonien is toegedaan. Hij heeft vroeger reeds verklaard, dat hij een voorstander is van de toepassing der liberale beginselen zoowel hier als in Indië.

Hij zou over het onderwerp van de consignatie moeten zwijgen, als hij populariteit wilde najagen, maar hij zal dat niet doen en zijn gevoelen ontwikkelen, ofschoon dat welligt niet gedeeld wordt door een groot deel van den handel en vele anderen, die in het consignatiestelsel voortdurend zulke groote voordeelen zien. Het komt hem voor, dat dit stelsel, zoo als het aan vroegere omstandigheden te danken is, thans heeft uitgediend. Het heeft veel goeds uitgewerkt, maar grootendeels zijne bestemming vervuld. De oorsprong er van was verbonden met het stelsel der cultures en met het doel om de scheepvaart en den handel van Nederland aan te moedigen, zoo mede om de reederijen en takken van handel te bevoordeelen. Daaraan heeft de Nederlandsche vloot hare opkomst te danken. Spreker wijst op de betaling van zeer hooge vrachten, welke later geleidelijk verminderd zijn, ofschoon dit bij velen grooten tegenstand heeft gevonden. Intusschen heeft de Regering wel gedaan met al wat naar bescherming zweemde langzamerhand te wijzigen. Spreker zal volstrekt niet ontkennen dat het consignatiestelsel vele voordeelen verschaft: die ziet men. Maar daar staan ook *lasten* over, die men niet ziet, b. v. de nadeelen die het Gouvernement zelf lijdt. Immers, de groote kosten moeten afgetrokken worden van het bruto provenu der producten; dan komt de vracht, de assurantie-commissie, courtage, schade, pakhuishuur enz. Hij wijst op een overgelegd stuk bij 't batig slot, waaruit blijkt, dat de onkosten bijna 1/5 van het montant beloopen. Hij is van oordeel, dat als de particulieren overvoerden, dit dan op verre na niet zulke groote onkosten zou veroorzaken. Die geldelijke nadeelen nu zouden verminderen als de Regering voortging op den weg van meer goederen op Java te verkoopen. Vele onkosten zouden bespaard en ook eene belangrijke rentebesparing plaats hebben; want men mag veilig aannemen dat de producten naar Nederland vervoerd, bijna met een jaar rente bezwaard zijn, terwijl zij, bij verkoop op Java, dadelijk geld opbrengen.

Ten behoeve van den handel acht hij 't aanhouden van het consignatiestelsel niet meer noodig; deze heeft toch blijk gegeven van ontwikkeling; de handel is mondig en in staat voor zich zelven te zorgen, zoodat hij de leiding en de directe ondersteuning van Regeringswege niet meer behoeft.

Vroeger waren het enkele reederijen, misschien nu nog, die zich baseerden op de bevrachtingen met Gouvernements-producten. Thans is het anders; want spreker kent er verscheidene, waaronder van grooten omvang, die niet meer steunen op het Gouvernement, maar haren eigen weg kiezen en wèl slagen.

Wat nu den verkoop van producten op Java aangaat, men weet dat sedert eenigen tijd het Gouvernement koffij op Java in veiling brengt, maar de hoeveelheid was nooit zeer groot, zoodat men dit als geen afdoende proeve kan aanmerken. Nederland heeft eene groote markt. De Javasche koffijmarkt daarentegen is klein; daardoor is dan ook niet met zekerheid uit te maken wat voordeeliger *op den duur* zou zijn. Gaat de markt in Europa vooruit, dan zal de markt van Java volgen, en zoo omgekeerd.

In de Memorie van Beantwoording wordt gezegd dat men het doelmatige van den meerderen verkoop op Java meer en meer zal inzien. Spr. verheugt zich daarover en brengt hulde aan den Minister, wegens zijne voorzigtigheid, die nog niet wil bepalen, hoe ver men daarmeê voort zal gaan. Ook hij wil voorzigtigheid, en plotselinge schokken vermijden. Wijders prijst hij aan om ook andere artikelen, behalve koffij en suiker, op Java te verkoopen, bepaald specerijen, die zulk een lagen prijs in Europa gelden.

Spreker deelt niet het beweren, dat bij uitbreiding van den verkoop op Java de producten naar andere landen of met andere schepen zullen vervoerd worden. Het bewijs is daar met den tabak, die uitsluitend naar Nederland gaat. De Padang-koffij voor het grootst gedeelte ook. Wat de suiker betreft, de particuliere uitvoer is gelijk met den Gouvernements uitvoer; terwijl de particuliere aanvoer van O.-I. koffij in 1862 in Nederland ongeveer een vierde bedroeg van de Gouvernements-koffij.

Spreker heeft dit weinige willen zeggen, om zich in de hoofdzaak aan te sluiten aan het Ministerie. De vraag *wanneer* op groote schaal de verkoop van producten op Java zal plaats hebben, laat ook hij in 't midden; maar hij zegt alleen dat men niet zoo bevreesd behoeft te zijn voor uitbreiding, want deze kan niet dan voordeelig zijn voor schatkist en handel.

Zitting van Woensdag 3 Junij.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen over de

definitieve vaststelling van Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting (Departement van Kolonien),

en wel over de § 12 (*consignatiestelsel*).

De heer **Hoffman** is, naar aanleiding van de gisteren gehouden rede van den heer Blom, verpligt het woord te voeren. Hij ontleedt de hoofdstellingen van de rede van dien spreker, maar kan ze volstrekt niet deelen. Hij gelooft nog dat het consignatiestelsel een van de grootste middelen is tot bevordering van handel, scheepvaart en algemeene welvaart. Hij wijst op de belangen van scheepvaart en scheepsbouw, en op de vlugt die zij genomen hebben onder de ongeschonden werking van het consignatiestelsel. Men vergelijke den tegenwoordigen toestand der werven bij dien vóór 10 jaren. Hij schrijft het verval toe aan de vermeerdering der vreemde concurrentie vooral op Java, als een gevolg van de vaststelling der scheepvaartwetten van 1850. Dat zelfde beginsel wordt nu ook weder aangenomen bij het ontwerp van wet tot vrijdom van den invoer van grondstoffen op Java, onverschillig onder welke vlag.

Wat nu den verkoop van producten op Java betreft, waarschuwt spreker tegen de beginselen der liberalen. Hij gelooft, dat men thans verder wil gaan dan vroeger. Het getal vreemde schepen is toenemende, en daarom acht hij eene te groote vrijgevigheid nadeelig. Hij wijst op de heilzame bedoeling van het tractaat van 1824. De scherpe blik van Koning Willem I heeft het belang van handel en nijverheid ingezien. Spreker kan zijne vrees niet onderdrukken, dat de moderne koloniale liberaliteit niet ten voordeele van het Moederland zal strekken. Hij toont aan dat wij met andere Rijken, die een grooten uitvoerhandel naar Java hebben, niet kunnen concurreren. Hij verklaart, dat hij uit meerder verkoop van producten op Java nadeel vreest voor de schatkist, dat is voor het batig slot, en hij wijst op de redevoering door den heer van Alphen in 1826 in deze Kamer gehouden, waarin als het doel van koloniale bezittingen wordt gesteld, de bloei dier bezittingen, maar zoodanig, dat daaraan de bloei en welvaart van het Moederland direct en indirect verbonden is, en dat dit belang eene eerste plaats moet innemen. Spreker vreest, dat men dit stelsel te veel losiaat.

De heer **Blussé** herinnert dat het consignatiestelsel en de verkoop van producten op Java niet alleen thans door den heer Hoffman, maar ook in de algemeene beraadslagingen besproken zijn, en wel 1°, door den heer Storm van 's Gravesande, die het tegenwoordig geducht tegen de wetenschap heeft geladen. Dat lid meende dat het denkbeeld van den verkoop van producten op Java was uitgebroeid in het brein van den kamergeleerde; hij gaf toe dat het in abstracto goed kon zijn, maar practisch niet deugde. Spr. zal nu niet over de waarde der wetenschap uitweiden. Hij wil alleen dit zeggen, dat *deze* wetenschap zeker practisch is, want zij is geheel op waarnemingen en ervaring gegrond. Daarbij komt dat het eerst aan het consignatiestelsel is getornd door den heer Pahud, dien men zou beleedigen door hem als theorist of man van de wetenschap te qualificeren. Die heer heeft reeds vóór 10 jaren eene wet gereed gemaakt tot wijziging van het contract met de Handel-Maatschappij, om den gedeeltelijken verkoop op Java mogelijk te maken. Door de Aprilbeweging is die wet blijven liggen; maar door eene volgende Kamer (men weet hoe die werd zamengesteld) toch aangenomen. Toen kwam de heer Mijer in 1857; deze gaf last tot den verkoop van 60,000 picols suiker, en zoo is men voortgegaan ook met de koffij onder den heer Rochussen. Men is dus ten deze geheel practisch en van lieverlede te werk gegaan. Spr. heeft er meermalen op gewezen, dat sedert jaren de verkoop van suiker op Java voordeeliger is geweest dan hier te lande. Hij herinnert aan de discussie over de vorige begrooting en de toen overgelegde conto finto. Daarop is destijds veel afgedongen, hetgeen men anders welligt niet zou hebben gedaan. Maar sedert is veel veranderd; al capteert men nog zoo op die conto finto, het is gebleken dat de verkoop op Java veel voordeeliger is. De heer Storm van 's Gravesande heeft de voordeelen van het consignatiestelsel hoog geroemd, maar hij heeft vergeten dat er ook nadeelen zijn. Zoo gewaagde b. v. de heer Hoffman van den treurigen toestand der werven, en weet dien aan de scheepvaartwetgeving; maar diezelfde toestand bestond vóór de scheepvaartwetten en toen het consignatiestelsel in vollen bloei was. Een der nadeelen van het consignatiestelsel was dat de ondernemingsgeest werd uitgedoofd, daar men steeds leunde op het Gouvernement. In plaats van den reeder over te laten *hoe* te bouwen, gaf de Handel-Maatschappij voorschriften en legde hem aan belemmerende banden. Reeds vóór 20 jaren wilden de Maas-Reederijen groote schepen bouwen. De Handel-Maatschappij belette dit, natuurlijk in overeenstemming met het Gouvernement. Als men boven de 400 last voerde, bekwam men ƒ 5 minder vracht. Men wilde kleine schepen; zeer natuurlijk, men wilde de weldaden van het consignatiestelsel zoo veel mogelijk over velen verspreiden. Spr. haalt een nog sterker voorbeeld aan: bij de uiting van zijne vrees voor de concurrentie van vreemden, vergat de heer Hoffman geheel de binnenlandsche concurrentie. Er ontstonden hoe langer hoe meer reederijen, zoodat alle schepen geen emplooi konden vinden. Wat deed toen de Handel-Maatschappij? Zij verbood — altijd weder in overleg met de Regering — het bouwen van schepen. Er mogt niet meer gebouwd worden; alleen de schepen die op stapel lagen konden worden afgemaakt. Welnu, toen stonden de werven ook leeg, en toen was het consignatie-stelsel nog ongeschonden. Men heeft beweerd dat vreemde schepen de producten zullen vervoeren. Tot antwoord op dit bezwaar haalt spr. den laatsten staat van den handel op Java aan. In 1861 zijn 36,782 lasten naar Nederland en 10,000 naar den vreemde vervoerd. En hoeveel Nederlandsche schepen varen niet naar vreemde koloniën? De oorzaak van den tijdelijken achteruitgang van den aanbouw is, dat men een tijd lang in het onbezonnene gebouwd heeft; daarop is eene reactie gevolgd, en nu heeft men weer aanwakkering. Er ontstaat gaandeweg eene nieuwe koopvaardijvloot, naar nieuwe beginselen gebouwd. — Een ander spreker bij de algemeene beraadslagingen, de heer Schimmelpenninck, was beducht voor de verplaatsing der markt; spr. ziet dat niet in. Vooreerst is het voor de Kolonien zeer wenschelijk dat zich daar eene markt ontwikkele voor de landen *beoosten* de Kaap; want die zùllen toch de Java-producten niet van hier halen. Het komt er alleen op aan, of de producten, op Java verkocht, hunnen weg naar Nederland vinden. En nu blijkt uit de statistiek dat die producten, eenmaal gemarkt op Java, ten tweedenmale gemarkt worden in Nederland. Het totaal van den uitvoer in 1861 van de *particuliere* productie bedroeg 40 millioen guldens. Daarvan kwamen naar Nederland 29, naar andere landen van Europa slechts 2 millioen, 7 naar den Oost-Indischen Archipel en iets naar Amerika. Dus heeft men tegen 29 millioen naar Nederland, 2 millioen naar den vreemde. Waarom zou men zich dan ongerust maken? En dat is het verschijnsel van vele jaren. Wordt er nu aan die 29 millioen niet hetzelfde verdiend, als aan hetgeen aan de Handel-Maatschappij is geconsigneerd? Wat het resultaat betreft, is het 't zelfde of gouvernements-producten of particuliere producten worden aangevoerd.

Ten slotte wenscht spr. eene vraag tot den Minister te rigten. Gewoonlijk geschieden de veilingen op Java als de oogst is afgeloopen. Dan stijgen de particuliere vrachten, want dan is er veel product te verschepen. Nu vraagt hij: of het mogelijk is de producten wat later in veiling te brengen, als de groote massa der particuliere producten verkocht is, want dan *dalen* de vrachten, en zooveel meer als dit bedraagt, kan meer gegeven worden voor de producten.

Nu moet men niet denken, dat hij het consignatiestelsel zoo maar zou willen verlaten. Volstrekt niet, te minder omdat het zoo lange jaren bestaat. Doch de Regering wil dat ook niet. De Minister wilde voor dit jaar *dezelfde* hoeveelheid in Indië in veiling brengen als zijn voorgangers, meer niet; dus handelt de Minister ten deze zeer voorzigtig.

De heer **Blom** beantwoordt den heer Hoffman. Hij spreekt niet tegen, dat er velen zijn die de denkbeelden van dien spreker deelen, meer dan die der zoogenaamde moderne wetenschap; maar dat weet hij wel, dat Rotterdam steeds aan de spitse stond van vooruitgang en ontwikkeling en van de toepassing der liberale begrippen in handel en nijverheid. Hij gelooft niet dat Rotterdam zich daarover te beklagen heeft. Wanneer nu de heer Hoffman gezegd had, het consignatiestelsel is noodig in 't belang van 't algemeen, dan meent spreker dit in beginsel niet te mogen toegeven; want als men zegt, de particuliere consignatie heeft ook onkosten, dan antwoordt hij: dat is maar juist voor een gedeelte, want het Gouvernement betaalt veel hooger vrachten, loonen, courtages enz. dan de particulier. Hoe meer dus daaraan betaald wordt, hoe minder het netto provenu is. En wat de spreker uit Gouda over het hoofd ziet, is ook het renteverschil bij den verkoop hier of op Java. Het is waar, dat er reederijen zijn, die geheel steunen op de hooge vrachten van de Handel-Maatschappij; hij heeft dit in zijne eerste rede zelf erkend; maar hij kent ook reederijen van twaalf schepen, waarvan slechts één voor de Handel-Maatschappij vaart, de anderen hebben intusschen ook allen emplooi. Het is toch niet aan te nemen dat zij niet veilig werken. Spreker ontkent dat de vermindering van de vloot zou zijn toe te schrijven aan de scheepvaartwetten; neen, die oorzaak is aan overspannen aanbouw te wijten.

De heer **Hoffman** repliceert den vorigen spreker kortelijk nopens één punt, waaromtrent deze hem niet goed schijnt begrepen te hebben.

De heer **Schimmelpenninck** merkt op, dat de sprekers uit Rotterdam en Dordrecht een betoog hebben geleverd van de voordeelen, die de verkoop van producten op Java moet opbrengen. Spreker had gezegd dat de finantiële voordeelen blijkbaar niet zoo groot meer zijn als vroeger. De heer Blussé had ook gewezen op betere prijzen. Ik vraag, zegt spreker, of niet bijzondere omstandigheden de oorzaken zijn van de hoogere prijzen, bijv. of niet de toestand waarin vele suikerfabriekanten verkeeren, daarvan de reden is? Bovendien, kan de partiële verkoop vergeleken worden met den *massalen* verkoop? Stel u eens voor dat al de producten op Java aan de markt worden gebragt, zal dat geen invloed op de prijzen hebben?

Men wees op de behoefte van Australië: maar kan dit zoo veel gebruiken? Bovendien, Australië gebruikt zelfs andere soort suiker, de moekowado, die het nu uit Manilla trekt.

Men zegt ook dat de voordeelen van den verkoop op Java voor ons groot zullen zijn, want dat de producten grootendeels herwaarts zullen verscheept worden. Spreker geeft dit toe; maar waaraan is dat toe te schrijven? Het hangt immers met het consignatiestelsel zamen; het is omdat de uitvoer naar Nederland beschermd wordt door het differentieel uitgaand regt, dat zal vervallen als het consignatiestelsel ophoudt.

De heer **Mijer** zegt dat de heer Schimmelpenninck zich geheel op het ware standpunt geplaatst heeft. Het is billijk dat het consignatiestelsel dienstbaar worde gemaakt aan eigen scheepvaart, handel en nijverheid. Dit is gewenscht, zoowel op zich zelve, als in verband tot het cultuurstelsel; het een is met het ander onafscheidelijk verbonden. Heft men het consignatiestelsel op, dan is de waarde van het cultuurstelsel zeer veel verminderd.

Maar daarom wil spreker het niet handhaven met de gebreken die er aan kleven; hij wenscht ook verandering, verbetering en vermeerdering van kosten voor het Gouvernement. Nopens de opmerking van den heer Blussé, dat de particuliere suiker toch naar de Nederlandsche markt gaat, antwoordt spreker, dat de reden daarvan reeds door den heer Schimmelpennick is opgegeven. Maar als die omstandigheden veranderen, als de groote koloniale markt hier ophoudt, dan is het de vraag of dit zal voortduren. Hij wijst op de voordeelen die de schatkist door het consignatiestelsel geniet; of dat nu, zoo als vroeger gezegd is, den naijver van den vreemdeling opwekt, dit behoeft ons niet te weerhouden om te doen wat in ons belang is. Spreker kan niet toegeven, dat de verkoop op Java tot zooveel besparing van kosten zou leiden. Hij eindigt met de hoop, dat de Minister voorzigtig te werk zal gaan. De Minister is voor een geleidelijken voortgang; spreker hoopt, dat hij geen overijlde stappen zal doen en getrouw zal blijven aan hetgeen hij in de Memorie van Beantwoording gezegd heeft.

De heer **Blussé** merkt op dat de vorige spreker eensluidend geëindigd heeft met het slot zijner rede, zoodat hij bijna ontslagen is van te antwoorden. Ook hij is niet voor overijlde stappen. Hij wenscht slechts een enkel woord in het midden te brengen. Beide vorige sprekers revendiceerden voor zich een nationaal standpunt. Dit doen wij evenzeer: wij willen het consignatie-stelsel langzaam inkrimpen, wanneer het *blijkt* dat dit voordeeliger is voor de schatkist, en als men dezelfde indirecte voordeelen blijft behouden. Men heeft gewezen op het verband tusschen het consignatie- en het cultuurstelsel. Spreker loochent dit verband niet, maar acht toch het cultuurstelsel zeer goed mogelijk zonder het consignatie-stelsel. Het verband is z. i. niet onafscheidelijk. Eene andere opmerking van de heeren Schimmelpenninck en Mijer was dat, indien de verkoop op Java nu voordeeliger was, hij *massaal* nadeeliger zal zijn. Maar, zegt spr., wij verlangen ook niet dat al de Gouvernements-producten nu op eenmaal op Java verkocht zullen worden. De heer Schimmelpenninck vroeg of er bij den jongsten verkoop van suiker bijzondere redenen voor de hooge prijzen waren. Spreker antwoordt dat hij niet gesproken heeft van de *laatste* veiling; maar dat jaren achtereen de verkoop van suiker op Java voor het Gouvernement voordeeliger is geweest dan hier. Men heeft gevraagd of het consignatie-stelsel niet zal veranderen als de differentiële regten vervallen. Ook spreker gelooft dat men met de differentiële regten zeer voorzigtig moet zijn; maar eene verandering in het differentieel stelsel is niet het noodzakelijk gevolg van den verkoop van producten op Java. En résumé, ook wij blijven hechten aan het consignatiestelsel. Wij dringen alleen aan op een geleidelijken voortgang, en dat daarin met voorzigtigheid worde te werk gegaan. En dat heeft de Minister in de Memorie van Beantwoording toegezegd.

De **Minister van Kolonien** zal zich niet mengen in het debat der sprekers onderling. Hij heeft zich nog niet over het consignatiestelsel uitgelaten. De heer Blussé en anderen hebben nimmer beweerd dat het in 't algemeen zoo veel voordeeliger was om op Java te verkoopen, maar dat het Gouvernement geld verloor, en voorleden jaar werd deswege bij de behandeling van het batig slot een conto finto overgelegd, dat meer geschiedde tot zelfverdediging. De opinie des Ministers is dat een conto finto over een of twee jaar niets beteekent. Hij gelooft dat het eene algemeen erkende waarheid is dat de producent moet verkoopen op de *naaste* markt. Dat zal niet ligt betwist worden; maar daar staat naast dat men bij elke hervorming moet letten op bestaande toestanden en omstandigheden, even als bij het cultuurstelsel. En nu is het gegaan even als met de dessabesturen. Als men geneigd is *één* stap vooruit te gaan, dan wordt er gezegd: gij zijt een slooper, gij randt het stelsel zelf aan. Daarom stelt de Min. er prijs op, dat de Vergadering wete hoe hij denkt over het consignatiestelsel. De Min. ontwikkelt nu zijne opinie over dat stelsel. Hij herinnert dat in het begin dezer eeuw schier geen Hollandsche scheepvaart meer bestond. Waar vroeger gesproken werd van de grootheid onzer scheepvaart, kon men toen wel van hare nietigheid spreken. Na 1813 werd die scheepvaart weer opgewekt, en vooral door de oprigting der Handelmaatschappij. De Min. acht die oprigting een groot geluk, als strekkende om handel en scheepvaart te verlevendigen. Daaraan heeft men te danken het ontstaan van die schoone handelsvloot en de verlevendiging van handel en nijverheid. Doch ook hier is het gegaan als bij het cultuur-stelsel: men dacht dat er aan het plukken der gouden appelen geen einde kwam, men moest maar halen wat er te halen was. Hij wijst er op hoe in vroeger tijd honderdduizenden aan ligdagen op Java besteed werden, omdat er meer schepen waren om te bevrachten dan producten om te laden. Bij de oprigting der Handelmaatschappij was er slechts een klein getal schepen. Van dat getal ging het grootste deel naar den vreemde, en van 17½ millioen uitvoer kwam er slechts 8 millioen naar Holland. De Handelmaatschappij heeft de Nederlandsche vloot weder opgebeurd; maar wat zag men spoedig? Toen de voordeelen zoo enorm groot waren sluimerde men in; doch toen ook ontwikkelden zich de particuliere krachten. De vaart voor de Nederlandsche Handel-Maatschappij was eene beurtvaart geworden. Langzamerhand heeft men de groote protectie dan ook moeten loslaten, en dat heeft juist de ontluiking veroorzaakt van den particulieren ondernemingsgeest, even als zich bij het cultuurstelsel langzamerhand de particuliere industrie ontwikkelde. Zoo veel is zeker dat de handel geen uitvoer naar Indië kan krijgen, als er geen producten voor het Moederland te vervoeren zijn. Men moet den eigenaardigen toestand van Java in aanmerking nemen bij de invoering van het cultuurstelsel en nog lang daarna. Op Java was er een totaal gemis aan kapitaal en handelshuizen. Men had er alleen een paar die alle zaken dreven. Aan crediet, in den zin zoo als wij dit hier kennen, viel niet te denken. En wat is er nu gebeurd? Het geld, gewonnen door het consignatiestelsel, treedt nu in concurrentie met het consignatiestelsel. De Min. kent de zonen der prinsen van onze makelaars, die op Samarang negotiehuizen hebben opgerigt, en in concurrentie met de Gouvernements consignatie treden. Maar nu: wat is de *toepassing* die de Minister in

deze aan zijne denkbeelden wenscht te geven? En dan moet hij zeggen dat hij niet vreest dat de producten naar vreemde markten zullen worden gevoerd, als men gelijkmatig en zeer langzaam voortgaat met den verkoop van producten op Java. Hij beroept zich hier op de eigen rede van den heer Mijer van den 27 mei 1862, waar die spreker aanwees dat de producten naar Nederland waren aangebragt met Nederlandsche schepen. Dat is niet alleen waar over 1861, maar bij doorslag over de jaren 1859, 1860 en 1861 heeft de *particuliere* uitvoer van suiker, koffij, thee en tabak, voor het grootste deel, of zoo als de tabak geheel, naar Nederland met Nederlandsche schepen plaats gehad. Met het oog daarop deelt de Min. dus de vrees niet dat, als men op den ingeslagen weg langzaam voortgaat, daaruit nadeel zou kunnen voortvloeijen. En dat hij voorzigtig wil zijn, bewijst hij door zijne handeling. Hij was acht dagen aan zijn departement en ontving dringende aanvraag van het Oost-Indisch bestuur om meer producten op Java te verkoopen. De concept-nota lag ter zijner onderteekening gereed, maar hij heeft die niet geteekend omdat hij niet alleen den afloop der laatste veilingen niet kon voorzien, maar omdat men op alle omstandigheden moet letten. Wat het consignatiestelsel betreft, sluit hij zich geheel aan bij hetgeen de heer Heemskerk Az. bij eene vorige gelegenheid heeft gezegd; dat is geene *politieke* quaestie, dat is alleen eene quaestie van opportuniteit, evenzeer als men, wanneer het te warm is, het raam moet open zetten. De Minister kan het hierbij laten. Maar als nu de heer Mijer zoo hoog opgeeft van het groote politieke belang van den verkoop van producten op Java, dan moet de Minister toch vragen: hoe is dat te rijmen met het rapport van dien spreker aan den Koning, door den heer Loudon in deze Kamer voorgelezen, en in het Bijblad opgenomen?

De heer **Mijer** verdedigt zich tegen de laatste opmerking van den Minister. Spreker was steeds en is nog voorstander van het consignatiestelsel. Ter bevordering van den particulieren handel op Java, heeft hij in der tijd het bedoelde rapport uitgebragt. Men moet daarbij letten op de groote hoeveelheid producten die aanwezig waren, en op het betrekkelijk gering bedrag, dat ten verkoop op Java werd voorgesteld. Dat kon aan de groote nationale belangen niet schaden. Zijne bedoeling kon worden miskend, maar hij had het algemeen belang voor oogen.

De **Minister van Kolonien** laat de beslissing ten deze aan de vergadering over. Het bedoelde rapport aan den Koning staat vierkant over tegen de woorden, nu door het lid uit Zwolle gesproken. Daarin stond, dat men 60,000 picols naar evenredigheid van den voorraad wilde verkoopen; maar is de verkoop op Java, waartoe thans besloten is, ook niet in evenredigheid? De Minister zou zich haast laten verleiden om woorden die hij in deze vergadering gehoord heeft, te herhalen. Hij zou op gebeurtenissen van 1848 kunnen wijzen. Hij weet de houding van het lid uit Zwolle van toen en nu niet te rijmen. En evenzoo is het nu met het consignatie-stelsel en den verkoop van producten op Java.

De heer **Mijer** meent dat de Minister zich noodeloos warm heeft gemaakt. Men moet niet uit het oog verliezen dat hij steeds gestemd was voor eene bedaarde verbetering in de koloniale aangelegenheden. Spreker zal de vergadering niet bezig houden met eene herinnering van hetgeen in 1848 gebeurd is. Hij is allezins bereid den Minister daaromtrent nadere inlichtingen te geven. Dit is intusschen spr. gebleken, dat de Minister niet op de hoogte der zaak is van hetgeen toen is voorgevallen.

De heer **Schimmelpenninck** beantwoordt den Minister en komt op zijne eerste rede terug. Hij wijst er op, dat bij het voortgaan van den verkoop van producten op Java, het gevolg daarvan zal zijn dat het consignatiestelsel zal worden vernietigd, en het onmisbaar gevolg daarvan zal zijn, dat men tot eene afschaffing van de differentiële regten zal moeten overgaan. Hij houdt zich overtuigd dat men zich dan niet meer zal kunnen verzetten tegen den drang van buiten om de differentiële regten te doen vervallen.

De **Minister van Kolonien** beantwoordt nog den laatsten spreker, en hoopt later de gelegenheid te hebben om het vraagstuk der differentiële regten te behandelen.

Hierop zijn de beraadslagingen over § 12 gesloten.

De beraadslagingen worden thans geopend over §§ 13, 14 en 15, betreffende de Indische begrooting, waaronder de uitgaven voor de defensie enz.

De heer **van Bosse** vraagt aan den Minister of hij bij zijn voornemen blijft de Indische comptabiliteitswet spoedig in te dienen; zoo ja, dan verlangt hij dat dit ontwerp dan ook spoedig worde gedrukt, opdat het na de heropening der Zitting in september onmiddellijk in de afdeelingen kan worden behandeld.

De **Min. van Kolonien** geeft hierop een toestemmend antwoord. De wet ligt gereed, maar er moet nog eene kleine wijziging in worden aangebragt. Hij zal echter de wet spoedig indienen, opdat de Kamer die bij hare terugkomst in september gedrukt vinde. De Min. beantwoordt bij deze gelegenheid de opmerkingen, door den heer van Mulken bij de algemeene beraadslagingen gemaakt omtrent het onvoldoend getal suppletietroepen voor de Oost bestemd. De Min. toont aan dat door de Indische Regering niet meer troepen zijn aangevraagd, en ook dat volgens de formatie van het leger er slechts ruim 28,000 man moesten zijn, terwijl dit getal nu 30.000 bedraagt. Daaronder is een 3000 tal pradjoerits, zijnde inlandsche soldaten met inlandsche officieren aan het hoofd. Er is op dit oogenblik in Indië eene andere organisatie van de corpsen pradjoerits in overweging. Zoodra hij daaromtrent de stukken zal hebben ontvangen, zal hij de noodige voorstellen aan den Koning doen. — De Min. wijst er verder op dat ook daarom thans minder troepen worden uitgezonden, omdat er op dit oogenblik op Java gebrek is aan de noodige localen voor de Europesche militairen. Hij zou dus vreezen door eene vermeerderde uitzending, bij gebrek aan localen ter huisvesting, epidemie te doen ontstaan. De Min. gelooft ook niet dat de overgang van het Nederl. tot het Indisch leger niet meer zoo zal plaats hebben, vooral na de bepaling door den laatst afgetreden Min. van Oorlog gemaakt, dat die overgang niet mag worden tegengewerkt. Wat den overgang van officieren naar Indië aangaat, 's Ministers stelsel is: geen personeel of materieel naar Indië te zenden, tenzij dit gevraagd wordt. Zegt men uit Indië: zendt ons niet meer officieren dan die van de militaire Akademie komen, dan acht hij zich niet bevoegd meer officieren te zenden, ofschoon hij dit anders gaarne zou doen, daar hij reeds veel visites op zijn departement van dames heeft gehad, die hem verzochten eenige harer betrekkingen naar Indië als officier te zenden. — Wat de uitbreiding der militaire magt in Indië betreft, de Minister wijst er op dat van af 1850 tot 1861 de onkosten van het departement van oorlog van 11 tot 20 millioen zijn geresen, en dan vraagt hij, of men dan hier niet eenige behoedzaamheid in acht moet nemen?

De heer **van Mulken** merkt op dat er van de geheele organisatie der pradjoerits, die vroeger bepaald was, nog niets bestaat. Er moesten daarbij zijn ingedeeld 1274 Europeanen, maar daarvan is ook niets gebeurd. Hij blijft bij zijn gevoelen dat het incompleet, dat ontstaan zal door het groot getal terugkeerende militairen, niet zal kunnen worden aangevuld door het uitzenden van slechts 600 man. En nu meent hij dat van hier de zorg had moeten uitgaan om het Nederlandsch element, dat zich door die terugkeering van militairen verzwakt, weder in gelijke mate aan te vullen. — De Minister gaf als reden voor het niet zenden van een grooter aantal troepen op, dat er geen voldoende kazernen op Java waren, maar dan moet daarin ook worden voorzien. — Wat de expeditien betreft, waarover de Minister ook heeft gesproken, spr. weet niet of die afhangen van den bevelhebber of van den landvoogd. Als dat laatste het geval is, dan gelooft hij niet dat die expeditien veelvuldig zullen plaats hebben, want de tegenwoordige Gouverneur-Generaal is niet oorlogzuchtig; hij is anti-militair. Doch wat hiervan zij, de vraag is: of het niet noodig is, dat wij op Java hebben een behoorlijk krachtig Nederlandsch leger? Al de officieren die spr. gesproken heeft, hebben hem altijd gezegd, dat wij te weinig troepen hebben in verhouding tot de groote uitbreiding onzer bezittingen. Die troepen zijn toch zoo verspreid op de buitenbezittingen dat, zoodra er een ernstige opstand ergens zou uitbarsten, wij in denzelfden toestand zouden zijn als bij de derde Balische expeditie. De Minister heeft nu wel gezegd dat aan de groote uitgaven voor het Indisch departement van oorlog paal en perk moest worden gesteld. Maar spr. vraagt of die uitgaven enkel waren voor het leger, dan wel of niet een aanzienlijk deel daarvan besteed werd voor de vestingen. Spr. is overtuigd dat wij op Java volstrekt noodig hebben eene krachtige Europesche magt, en dit vooral, wanneer de denkbeelden die hier worden verkondigd op Java zullen worden ingevoerd. Men zegt, dat daardoor de banden met het Moederland naauwer zullen worden toegehaald. Maar spr. vraagt of dit ook het geval zal zijn met de inlandsche hoofden, die vermeenen in hunne regten verkort te zijn. Hij wijst ook op de spoorwegen die men op Java wil aanleggen; als daar een 4 of 5000 man aan het werk zijn, is het dan niet noodig, dat er Europesche soldaten zijn om die magt in het oog te houden? De Minister heeft echter de groote quaestie niet aangeroerd. Spr. meent toch, dat onder den vorigen Minister van Kolonien eene aanschrijving aan het Indisch bestuur is gerigt, om de reorganisatie van het leger zóó te doen plaats hebben, dat daarin niet meer op den voorgrond werd gesteld de verdediging van Java tegen een buitenlandschen vijand. Dit is de hoofdquaestie. En nu vraagt spr. aan den Minister: of hij op dit punt homogeen is met zijn voorganger? Spreker zal nooit zijne stem aan eene begrooting van den Minister van Kolonien geven, wanneer hij niet overtuigd is, dat hij Java wil verdedigen tegen den buitenlandschen vijand en een krachtig leger in Indië wil handhaven.

De heer **Storm van 's Gravesande** heeft met genoegen gehoord wat de Minister gezegd heeft omtrent de betere voeding der soldaten. Hij bestrijdt de meening van den heer van Mulken omtrent de organisatie der pradjoerits, doch is het geheel met dien spreker eens omtrent het noodzakelijke van het uitzenden van een grooter getal suppletietroepen. Spreker geeft vervolgens zijne denkbeelden op nopens de Indische vestingen en zegt ten slotte dat hij tegen deze begrooting zal stemmen. Hij doet dit echter met groot leedwezen, omdat hij in den Minister van Kolonien een man ziet, die door bekwaamheid en degelijkheid alle vertrouwen verdient. Maar er bestaan tusschen hem en den Minister verschilpunten, waarop hij echter thans niet wil terugkomen.

De heer **Groen van Prinsterer** (*bijna onhoorbaar*) verdedigt zijn standpunt in deze geheele discussie tegen de verwijten tot hem gerigt. Hij bespreekt verschillende punten der Indische begrooting, waaronder ook het onderwijs.

Te midden dier rede vraagt de heer **Hugenholtz** het woord tot het doen eener motie van orde. Hij gelooft dat de heer Groen buiten de orde is, door thans te spreken over quaestien van onderwijs enz.

De **Voorzitter** gelooft echter dat de heer Groen wel in de orde is, daar hij het regt heeft te spreken over alle punten met de Indische begrooting in verband staande.

De heer **Groen** hervat hierop zijne rede, doch wordt thans door den **Voorzitter** uitgenoodigd niet meer in de algemeene beschouwingen terug te komen, waarop de heer **Groen** verklaart alsdan zijne rede te zullen eindigen.

De heer **Gevers Deynoot** dringt aan op eene verandering in het bestaande strafregt in Indië. Nu toch wordt ieder onderofficier en soldaat, bij iedere insubordinatie of wegens het wegnemen van militaire goederen, gestraft met vervallen-verklaring van den militairen stand, gepaard met gevangenisstraf in het Moederland te ondergaan. Die straf is niet alleen te streng maar geeft ook aanleiding tot verkeerdheden. Men ziet daardoor toch dat militairen zich aan een ligt vergrijp schuldig maken, enkel om zoo doende aan hun engagement een einde te maken. Hierin moet dus verandering worden gebragt. Spreker dringt er op aan, dat er meerdere zorg worde gedragen voor de jong aangekomen soldaten in Indië. Wat de vrees van den heer van Mulken betreft, nopens mogelijken opstand op Java, spr. gelooft, dat die voornamelijk voorkomen zal kunnen worden door een goed en regtvaardig bestuur en dat daarom vooral zorg moet worden gedragen voor het hebben van goede geschikte civiele ambtenaren in Indië.

De heer **de Bieberstein** dringt aan op de voorziening in het lot van die militairen, die zonder met de Militaire Willemsorde te zijn versierd, met gebreken, in de krijgsdienst opgedaan, naar het Vaderland terugkeeren.

De heer **Hugenholtz** is verheugd uit de gewisselde stukken te hebben gezien dat men paal en perk wil stellen aan de uitbreiding van het leger in Indië. Spr. hoopt dan ook, dat de Minister zich niet zal laten leiden door dien roep om uitbreiding van dat leger en zou wel wenschen dat dan eens het cijfer genoemd wierd van het leger, dat noodig ware om ons tegen een buitenlandschen vijand te verdedigen.

De heer **Storm van 's Gravesande** beantwoordt eenige punten der rede van den vorigen spr.

De **Minister van Kolonien** herhaalt dat er bij het Indisch leger nog maar een zeer klein incompleet is. Hij zou het ook met het oog op de kazernen niet op zich durven nemen, om in eens een grooter aantal troepen naar Indië te zenden. De heer van Mulken vroeg ook of de tegenwoordige liberale koloniale politiek wel aan de bevolking aangenaam zal zijn. De Min. antwoordt daarop alleen, dat, als er naar billijkheid en regt wordt gehandeld, er zeker geen ontevredenheid zal worden veroorzaakt. — Wat de vestingwerken betreft, hij verkeert daarmede in denzelfden toestand als met de *Chinchina Pahudiana*. Was die er nog niet, hij zou ze niet laten planten; maar nu die er is, zal hij ze niet laten uitroeijen. Eveneens is het met de vestingen. Nu die er zijn zal hij zich wel wachten, om daarvan vooreerst een steen te laten afbreken. — Wat de militaire strafwetgeving betreft, de Minister zal daaromtrent gaarne een nader onderzoek instellen. — Ten slotte komt de Minister terug tot het beweren van den heer van Mulken, alsof hij de voornaamste zaak zou hebben uit het oog verloren. De Minister kan zich niet begrijpen dat door zijn voorganger naar Indië zou zijn geschreven in de termen door den heer van Mulken opgegeven. Het stuk is hem ten minste niet bekend. Hij kan zich dan ook niet begrijpen dat een Nederlandsch Minister zoo iets zou kunnen schrijven. Maar wat hiervan zij: deze Minister zal voor de verdediging der kolonien doen, wat er voor te doen is. Hij gelooft dat, als men door een regtvaardig bestuur zorgt de inlandsche bevolking op onze hand te houden, wij dan niet bevreesd behoeven te zijn voor een buitenlandschen vijand. Maar daar kan men verzekerd van zijn, dat deze Min. zal doen wat hij kan voor de verdediging onzer kolonien.

De beraadslagingen worden hierop gesloten.

Morgen voortzetting der beraadslagingen over de volgende paragrafen.

Aan de Tweede Kamer is ter overweging aangeboden een ontwerp van wet tot verhooging van hoofdst. IV *A* (*Departement van Justitie*) der Staatsbegrooting voor 1863 met *f* 39,600. Het doel dezer verhooging blijkt genoegzaam uit het volgend uittreksel der bij de wetsvoordragt gevoegde Memorie van Toelichting:

„De te Rotterdam bestaande strafgevangenis voor jeugdige veroordeelden van het mannelijk geslacht is opgerigt bij Koninklijk besluit van 15 maart 1833 n°. 108, op verzoek van het hoofdbestuur van het Genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen. Tot op dat tijdstip werden die jeugdige veroordeelden opgenomen in de verschillende gevangenissen des Rijks, waar ook de meer bejaarde gevangenen werden opgesloten. Dat die instelling vóór nu ruim 30 jaren eene groote verbetering was, kan niet worden betwijfeld; zij was een bewijs van de bijzondere zorg, welke men voor deze soort van gevangenen meende te moeten dragen en kon niet anders dan een zeer weldadigen invloed hebben op de vermindering van het getal recidivisten. De nieuwe strafgevangenis werd ongelukkiglijk te Rotterdam gevestigd in een oud gebouw, in het engste, meest bebouwde en meest bevolkte gedeelte der stad, hetwelk tot op dat tijdstip had gediend tot gevangenis, zoowel voor mannen als voor vrouwen. Buiten eene van alle zijden besloten binnenplaats, was het geheel van vrije lucht verstoken. Een gedeelte van dat gebouw, ofschoon afgesloten, moest ingerigt blijven tot huis van arrest, waartoe het ook nog heden dient. De eigendom wordt daarenboven door de gemeente aan het Rijk betwist. Ofschoon dan ook al dadelijk bij de oprigting dit gebouw voor het bedoeld einde ongeschikt kon worden genoemd, moet echter worden erkend, dat de onvermoeide zorgen eener ijverige en belangstellende commissie van regenten, zoowel als de trouwe pligtsbetrachting van bekwame beambten, vele kwade gevolgen dier ongeschiktheid tot dusverre hebben voorgekomen, of althans hebben verminderd. Maar dit belet niet, dat thans, na een verloop van vele jaren, deze belangrijke strafinrigting, als ten eenenmale ongeschikt, door eene betere zal behooren te worden vervangen.

„Het landgoed de Kruisberg, gelegen in de gemeente Ambt Doetinchem, in de onmiddellijke nabijheid van Doetinchem, scheen zich voor zulk een gesticht zeer aan te bevelen. Herhaalde opnemingen hebben doen zien dat zoowel de uitgestrekte gebouwen als de gronden er toe behoorende tot het bedoelde einde bij uitnemendheid geschikt moeten geoordeeld worden. Bijbouwing is echter (en dit zal wel altijd het geval moeten zijn) onvermijdelijk. De Regering heeft gemeend, onder nadere goedkeuring der Wetgevende Magt, gezegd landgoed te moeten aankoopen. Die aankoop had plaats bij acte van den 28sten maart 1863, verleden voor den notaris F. W. L. van Eck te Arnhem, voor de som van *f* 22000.

„Van deze handeling wordt bij het hier aangeboden wetsontwerp de goedkeuring gevraagd. Voor die koopsom wordt verkregen een ruim gebouw met twee groote vleugels, alles in goeden staat van onderhoud, eene kleine landhoeve, en ruim 24 bunders tuin-, bouw-, wei- en boschgrond, gelegen in één blok om en bij het hoofdgebouw, dat met de tuinen daarenboven ligt in een vierkant, door eene gracht omringd. De gelegenheid, die er ruimschoots bestaat om door handenarbeid die gronden te verbeteren, zal ook aan die veroordeelden, die niet bestemd zijn voor den landbouw, voldoende aanleiding tot gezonden arbeid in de vrije lucht geven. Overigens beveelt zich het oord ook aan door gezondheid, alsmede door vrij centrale ligging. De afstand van den grooten weg, op welken dagelijks onderscheiden publieke middelen van vervoer heen en weder gaan, is ongeveer ¼ uur; die van den Ouden IJssel, welker duurzame bevaarbaarmaking een punt van onderzoek bij het gewestelijk bestuur uitmaakt, is slechts weinige minuten verder.

„Bij het tot stand komen dezer strafinrigting wordt niet beoogd, dat alle gevangenen voor den landbouw zullen worden bestemd. Dit zal alleen het geval zijn voor hen, welke zich daaraan wenschen te wijden, terwijl de overigen in verschillende der meest nuttige ambachten, zoo als thans reeds plaats heeft, naar elks aanleg zullen worden bezig gehouden. Bij deze zal de landbouw slechts bijzaak zijn, strekken om mede te werken tot krachtige ligchamelijke ontwikkeling. Bij behoorlijke zorg moet dit gunstig op het gemoed terugwerken en het gesticht daardoor niet minder tot opleiding en opvoeding dan tot strafplaats voor de veroordeelden strekken.

„Aanvankelijk is de bijbouwing ingerigt voor een getal van 160 jeugdige veroordeelden. Dit cijfer steunt op het grootste getal, dat in den laatsten tijd te Rotterdam te gelijker tijd aanwezig was. Het is een weinig grooter genomen, omdat niet overal met gelijke naauwkeurigheid de opzending naar Rotterdam plaats heeft. Mogt later eene vergrooting worden noodig geoordeeld, zij zal gemakkelijk kunnen geschieden, daar bij den aanbouw hierop zal worden gerekend. Op invoering der nachtelijke afzondering is gerekend.

„In het geheel zijn de kosten van aanbouw en inrigting begroot op ten hoogste *f* 75.000.

„De koopsom *f* 22,000 en de onvermijdelijke onkosten van verkoop, bedragende ongeveer *f* 100, zullen dadelijk na de goedkeuring dezer voordragt beschikbaar moeten zijn. Verder bestaat het voornemen, nog in den loop dezes jaars een aanvang met den bijbouw en de inrigting te maken. Daarom is een gedeelte dezer kosten als eerste perceel in dit wetsontwerp opgenomen, ten bedrage van *f* 43,500, om het tweede en laatste perceel te brengen op de gewone begrooting voor het Departement van Justitie voor 1864. Wierd het geheele bedrag der kosten van inrigting en aanbouw op die begrooting gebragt, dan zou het in gebruik stellen dezer nieuwe gevangenis een geheel jaar worden verschoven.

„Hoewel dus de uitgaven ten behoeve van deze inrigting voor 1863 op *f* 65.600 geraamd zijn, heeft men gemeend art. 41 der begrooting met niet meer dan *f* 39.600 te behoeven te verhoogen. Bij dat artikel toch was eene som van *f* 26.000 uitgetrokken voor het bouwen van een cellulair vrouwenkwartier in de gevangenis te 's Hertogenbosch. Nadat de begrooting opgemaakt was, heeft eene persoonlijke bezigtiging van dat fraaije en hechte gebouw bij den Minister van Justitie den twijfel doen oprijzen, of zulk eene verbouwing van een gedeelte niet nadeelig zou zijn voor het overige. Raadpleging met deskundigen heeft dien twijfel zeer versterkt en de vrees doen ontstaan, dat het verbouwen van het zoogenaamde criminele blok en inrigting tot een cellulair vrouwenkwartier de hechtheid van het gebouw zeer verminderen zou. Men zal daarom, althans voor alsnog, aan het plan bij de begrooting vermeld geen gevolg geven, en onderzoeken, of van het bestaande zeer ruime gebouw niet meer partij te trekken is tot het plaatsen van personen die tot gemeenschappelijke opsluiting veroordeeld zijn."

VERBETERING.

In de tweede rede van den heer Godefroi, gisteren gehouden, moet het begin aldus worden gelezen: „dat hij acte neemt van de verklaring van den Minister, dat bij hem *geene* overwegende bezwaren bestaan, om de zaak der landrente bij de wet te regelen." Het blijkt uit de voorafgaande uitdrukking des Ministers, waarvan de spreker acte nam.

In de zitting van de Tweede Kamer van maandag 1 dezer zijn ingekomen de volgende verzoekschriften, als: een adres van van Aalst en andere oud-ingezetenen van en belangstellenden in Nederl. Indië te 's Hage, Amsterdam en Arnhem, houdende aandrang op de aanneming van het wetsontwerp tot bekrachtiging van eenige artikelen der concessie voor den aanleg van een spoorweg op Java; een adres van de Kamer van koophandel en fabrieken te Delft, houdende bedenkingen tegen het wetsontwerp tot verhooging van den accijns op het binnenl. gedisteleerd; en een adres van den Gemeenteraad van Hoensbroek, verzoekende eene wijziging der armenwet, wat het domicilie van onderstand betreft. — Deze adressen zijn verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.